

V₁ VĚRNÝ A ROZVÁŽNÝ OTROK

Kdo je ve skutečnosti ten věrný a rozvážný otrok, kterého jeho pán ustanovil nad svou čeledí, aby jim dával pokrm v pravý čas? Šťastný je tento otrok, jestliže ho jeho pán při svém příchodu najde, že tak činí. Vpravdě vám říkám: Ustanoví ho nade vším svým majetkem.

— Matouš 24:45–47.

■ Když vedoucí sbor svědků Jehovových vyzývá k projevům oddanosti a poslušnosti, nepoužívá pro tento účel žádný text tak často, jako ten, který je výše citován.

Vedoucí sbor zakládá své nároky na organizační pravomoc nejenom na vlastním výkladu tohoto podobenství Ježíše Krista, ale především na *způsobu, kterým tento výklad uplatňuje*. Výklad je používán způsobem, jenž se především zaměřuje na podporu *celkového pojetí ústřední správní pravomoci*, jejíž kontrole podléhají všichni členové křesťanského shromáždění (podle svědků se pojem „křesťanské shromáždění“ týká výlučně jejich sborů a nevztahuje na žádnou jinou křesťanskou skupinu).

Jak jsme uvedli ve 4. kapitole, v pozdějším období Russellova působení na něj jeden z jeho příznivců uplatnil výraz „věrný a rozvážný služebník“. Z Russellových úvah na toto téma je zřejmé, že označení přijal. Rovněž argumentoval proti myšlence, podle které se daný výraz měl týkat všech Kristových následovníků jako celku, a dovozoval, že se vztahuje na jednotlivce, zvláštěního služebníka, který se objeví v Božím určeném čase. Jeho nástupce, J.F. Rutherford, zejména v prvním desetiletí svého působení nemohl zdaleka dosáhnout nesmírného vlivu, ze kterého se těšil Russell. Na rozdíl od Russella, Rutherford nebyl označen jako jediný Pastor stoupců Strážné věže, a strávil prvních deset let v úřadu usilováním o získání podpory a kontroly. Musel se také vypořádat s masivním úbytkem členů, pochybných a zklamaných v důsledku selhání časových prorocství. Proto v tomto období úporně hájil stanovisko, že Russell opravdu byl „tím služebníkem“, a že vše, co vyučoval, i data, která stanovil, bylo správné, a nelze o tom pochybovat. Jakmile získal úplnou kontrolu, zcela změnil předcházející pochvalný kurs, a tak se stále více a více myšlenek z Russellova učení nahrazovalo nebo dokonce potíralo. „Věrnému a rozvážnému služebníku“ se dostávalo zanedbatelné pozornosti. Nebylo ho třeba, protože Rutherford přišel s novým, téměř magickým termínem „organizace“, a rovněž začal zdůrazňovat ještě jedno slovo: teokracie neboli vláda Boha. Věta, že Bůh vládne organizaci „seshora dolů, nikoli zezdola nahoru“, je charakteristická pro ráz jeho prezidentství, přičemž není sporu o tom, že na zemi Rutherford usedl „nahore“.¹ Termín „věrný a rozvážný služebník“ začal být vykládán jako „sbor Bohu zasvěceného lidu“. Po mnoho desetiletí je nyní chápán jako kolektivní skupina všech „pomazaných“ křesťanů, kteří kdy na zemi žili, a to od okamžiku vylití ducha o Letnicích až do současnosti. Jak můžeme číst ve *Strážné věži* z 1. března 1981, na straně 24 (česky 16/1981, strana 17, samizdat):

¹ Viz 4. kapitola, strany 81–83; viz též dokumentace v knize *Krise svědomí*, strany 49–56, 152–168.

Svědkové Jehovovi tomu rozumějí tak, že „otrok“ se jako skupina skládá ze všech pomazaných křesťanů na zemi v kterýkoli čas během devatenácti století od Letnic. „Čeled“ tudíž představuje následovníky Krista jako jednotlivce.

Proti výkladu samotnému není námitek. Ve skutečnosti se pouze dozvídáme, že podobenství týkající se otroka, se vztahuje na všechny křesťany, kteří žili v kterékoli dané době, protože podle Písma jsou všichni praví křesťané účastníky Božího pomazání, Božími pomazanými.² Samozřejmě ovšem, *Strážná věž* nepokládá všechny křesťany za pomazané duchem a rozděluje dnes žijící křesťany na dvě třídy: pomazanou třídu s nebeskou nadějí, a nepomazanou třídu s pozemskou nadějí.

Jednotlivci z pomazané třídy jsou v podobenství představováni „čeledí“, která je vyživována „otrokem“. „Otrok“, který zásobuje potravou jednotlivce z čeledi, je všechny reprezentuje jako kolektivní skupinu. Opět je třeba říci, že toto vysvětlení je možné podpořit jinými úseky z Bible, například z Izajáše 43:10–12, kde Jehova nazývá izraelský národ „můj sluha“, (jednotné číslo) zatímco jednotlivce z tohoto národa nazývá „moji svědkové“ (množné číslo). Problém nastává až v tom, jak *Strážná věž* tento princip uplatňuje. O „třídě otroka“ je řečeno, že se skládá z „ostatku“ na zemi dnes žijících pomazaných, jejichž celkový počet v průběhu dějin křesťanství je pevně dán číslem 144 000. Podle současných údajů dnes „ostatek“ sestává z asi 8 800 lidí.³

Uvažujme nyní o tom, jakou naukovou konstrukci *Strážná věž* postavila na tomto výkladovém základě, a do jakých extrémů její vysvětlení zachází. Je na první pohled patrné, že největší starost je zde o to, aby byla potvrzena vynucená teorie, podle které Bůh a Kristus jednají s lidmi pouze prostřednictvím organizace, a že dnes je tato organizace spojena se Společností *Strážná věž*.

Nejprve zaměříme pozornost na učení Společnosti *Strážná věž*, podle kterého takzvaná „třída otroka“ existuje trvale a nepřerušovaně od jejího začátku v roce 33 n.l. až do současnosti. Takto tuto myšlenku zdůrazňuje *Strážná věž* z 15. ledna 1975 na straně 46 (česky 20/1975, samizdat):

Ježíš řekl: „A pohleďte! Jsem s vámi po všechny dny až do závěru systému věcí“. (Mat. 28:20)
Ježíš Kristus je Hlavu sboru, svého otroka, a jeho slova ukazují, že ho bude posilovat, aby se staral o pokrm pro jeho „čeled“ v průběhu staletí. Je zřejmé, že jedna generace „otroka“ živila následující generaci „otroka“, zatímco přitom stále živila sama sebe.

Můžeme si tedy povšimnout, že samotný Ježíš Kristus upozornil na to, že tímto způsobem výživy budou jeho následovníci syceni nikoli jako samostatní, nezávislí jednotlivci, ale jako pevně semknutý sbor křesťanů, jehož členové k sobě cítí opravdovou lásku a navzájem o sebe pečují.

Není sporu o tom, že v průběhu staletí bylo mnoho jednotlivců, mužů a žen, kteří mohou být bez nejmenších pochybností označeni jako praví křesťané. Ježíš o nich mluví u Matouše 28:20. *Strážná věž* má ovšem na Ježíšova slova i na dějiny křesťanství docela jiný pohled. Trvá na tom, že namísto samostatných jednotlivců nepřetržitě existovala „třída otroka“ v podobě

² 2. Korint'anům 1:21, 22; 1. Jana 2:20; srovnej Římanům 8:8, 9, 12–14.

³ *Strážná věž* z 1. ledna 1991, strana 21 (čísla v kolonce „Celosvětová účast na památné slavnosti“).

„pevně semknutého křesťanského sboru“. Duchovní pokrm nebyl po staletí vytvářen a rozdílen nikým jiným, než pevně semknutým sborem. V této interpretaci nenacházíme žádný prostor pro Krista, aby se staral o ty ze svých, kteří nebyli spojeni s tímto tělesem, nebo aby pečoval o jednotlivce, kteří byli osamoceni nebo roztroušeni v různých křesťanských skupinách.⁴ Jinými slovy, výklad je stylizován v poloze, podle které všichni praví křesťané spolu byli *organizačně* propojeni. Úsilí takto vykládat dějiny křesťanství je patrné, když si připomeneme novodobé uplatnění totožnosti „třídy otroka“, které je v platnosti od roku 1943 až dodnes. *Strážná věž* z 15. července 1943 (strany 215, 216) vysvětluje:

²³ Konkrétní údaje od roku 1878 n.l. do roku 1919 n.l. dokazují, že nepočtený sbor zasvěcených, duchem zplozených mužů a žen, kteří sloužili a slouží Jehovovi Bohu a jeho Království společně s Biblickou a traktátní společností Strážná věž, přesně odpovídá popisu „toho služebníka“. Ačkoli se tyto muži a ženy nacházejí v různých částech světa, přece navzájem v jednotě spolupracují prostřednictvím Biblické a traktátní společnosti Strážná věž, a tak jsou na této zemi Pánovým „služebníkem“.

Dějiny nijak nepotvrzují, že by v jejich průběhu existovala pevně semknutá, navzájem propojená skupina pravých křesťanů, kteří by jako jediní byli duchovně živeni Kristem, a proto by se stali jedinečným sdělovacím prostředkem Božích pokynů pro všechny pravé věřící. Strážná věž to ale tvrdí, a tento předpoklad je i nepostradatelným základem pro výklad, který je předkládán, a v němž důraz na organizaci hraje hlavní úlohu. Co o tomto předpokladu ve skutečnosti vypovídá historie samotná?

SVĚDECTVÍ DĚJIN

Pokud by existoval nějaký jedinečný Boží sdělovací prostředek v poapoštolské době, pak by bylo logické, abychom ho hledali v hlavním proudu těch, kteří se ke křesťanství hlásili, nikoli v uzavřených, odštěpených skupinách, k jejichž vzniku tehdy docházelo. Ale hlavní proud křesťanů postupně vytvořil církevní směr, kteří někteří nazývají křesťanstvo, a Strážná věž definuje jako „odpadlé křesťanstvo“. Z tohoto důvodu je nutné hledat „třídu otroka“ mimo hlavní směr, kterým se křesťanství ubíralo. To nebude snadné, protože křesťané žili a kázali po celé obydlené zemi, v mnoha národech a zemích. Kdo vytvářel „třídu otroka“, jedinečnou kolektivní skupinu, která sloužila jako Boží výlučný sdělovací prostředek, a dodávala „ten samý duchovní pokrm“ všem opravdovým křesťanům, kteří kdy žili na různých místech celého světa, v průběhu tří set let druhého, třetího a čtvrtého století našeho letopočtu?

Strážná věž se nijak o zjištění totožnosti tohoto zásadního sdělovacího prostředku v té době nepokouší. Jako důvod uvádí, že odpadlictví tak „zahalilo“ totožnost třídy „věrného a rozváženého otroka“, že není možné ji určit.⁵ Pro pořádek tedy zaznamenejme, že existence jedinečného sdělovacího prostředku pro toto období je pouze předpokládána. Jak to bylo dál?

⁴ *Ve Strážné věži* z 15. září 1983 se na stranách 19, 20 (česky 1. června 1984, strany 20, 21) tvrdilo, že od Letnic dohlíží Kristus na to, že „všichni mají dostávat týž duchovní pokrm“ skrze „kolektivní třídu „věrného správce““.

⁵ *Strážná věž* z 1. března 1981, strana 26 (česky 16/1981, strana 18, samizdat).

Dějiny náboženského vývoje od čtvrtého století dále rozhodně nejsou neznámé. Naopak, jsou tak podrobné, že nám poskytují docela úplný obraz toho, jak krok za krokem docházelo k formování všeobecné organizace katolické církve. Z dějin katolické církve je také zcela patrné, že nesouhlas s její politikou byl hojný, následovaný odštěpením mnoha náboženských skupin, a později vedoucí k reformaci a vzniku různých protestantských denominací. Ale ani v této podrobně zmapované době nelze najít nic, co by bylo přijatelné pro dnešní představu Strážné věže o ojedinelé, stále působící třídě „věrného a rozvážného otroka“, homogenní, pevně semknuté kolektivní skupině, která by v průběhu patnácti následujících století byla jediným věrným zdrojem duchovního pokrmu pro nespočetné generace opravdových křesťanů v různých místech světa.

Je pravda, že *Strážná věž* přináší články o úloze některých náboženských skupin ve středověku. Například o Valdenských, Lolardech a jiných křesťanech, a že alespoň náznakem připouští, že by se v těchto skupinách mohli nacházet opravdoví křesťané té doby, což by je teoreticky mohlo postavit do úlohy „věrného a rozvážného otroka“.⁶ Bylo běžné, že součástí víry stoupenců těchto skupin byla víra v trojici, nesmrtnost duše a podobné „falešné“ nauky, které *Strážná věž* odsuzuje jako kardinální omyly v úsudku. Dále platí, že tyto společnosti byly vesměs lokální, s působností v jedné oblasti, a zcela výjimečně se jednalo o mezistátní rozsah. Nic, co o těchto bratrstvích víme, nesvědčí o tom, že by působila jako mezinárodní sdělovací prostředek přinášející jednotný duchovní pokrm pro zasvěcené. Pokud se nechceme smířit se skutečností, že by všechna „pšenice“ ze světového pole byla soustředěna do jedné oblasti nebo do několika málo zemí, pak by ale taková mezinárodní činnost byla nutná.

A tak než se vracet zpět řadu století, aby se mohlo alespoň naznačit, že tím důležitým článkem v řetězu vedoucím ke třídě otroka by mohli být například novokřtenci (anabaptisté), účelnější by mohlo být detailně prozkoumat 18. nebo 19. století, která již informacemi doslova oplývají.⁷ Nebylo by rozumné přinést důkazy o tom, že když Russell v roce 1881 založil Společnost Strážná věž, napojil se přímo na „věrného a rozvážného otroka“ aktivního v jeho době? Jaké jiné období v dějinách Strážné věže by mohlo být vhodnější pro podrobné prozkoumání než doba, která bezprostředně předchází jejímu založení?

ŘETĚZEC NEVIDITELNÝCH ČLÁNKŮ

Tvrzení Strážné věže o jejím nástupnictví v roli věrného a rozvážného otroka by vyžadovalo nepřetržitý řetězec po sobě jdoucích generací pevně provázané třídy otroka, na jehož konec se

⁶ Viz *Strážná věž* z 1. srpna 1980, strany 24–28 (česky 2/1981, strany 15–18, samizdat); z 1. srpna 1981, strana 15 (česky 2/1982, strany 7–10, samizdat). Starší publikace *Theocratic Aid to Kingdom Publishers (Teokratická pomoc pro zvěstovatele Království)* na straně 307 šla až tak daleko, že o Valdenských napsala: „Je zcela zřejmé, že raní Valdenští byli věrnými svědky Jehovovými“. „Dokladem“ toho zjevně byl jejich nesouhlas s naukami katolické církve ohledně svatých, očištění, bohoslužeb, tradic, papežské nadřazenosti, papežských odpustků a neřestí a kněžského celibátu. S těmito věcmi ovšem nesouhlasí téměř všechna protestantská náboženství.

⁷ *Strážná věž* z 15. listopadu 1987, strany 21–23 (česky 14/1988, strany 35–39, samizdat) rozebírá církev anabaptistů a zdůrazňuje přítomnost vše, co je podobné, a potlačuje nebo zcela ignoruje hlavní rozdíly proti svědkům.

jako poslední článek napojí Charles Taze Russell a Společnost Strážná věž, kterou založil. Když se zajímáme o Russellův život, zjišťujeme, že se ve svém mládí oddělil od všech náboženských organizací, protože ztratil víru v jejich účinnost. Později se zúčastnil shromáždění adventistů, ale podle jeho vyjádření tito věřící pouze obnovili jeho „kolísající víru“ v božskou inspiraci Bible. Russell nakonec ve svých 18ti letech spolu se svými společníky založil „nevelkou skupinku za účelem studia Bible“.⁸

Nezasvěcený člověk by ze zpráv z Russellova mládí mohl usoudit, že adventisté v té době představovali „věrného a rozvážného otroka“, protože Russell ochotně přiznává, že mu v biblickém poznání pomáhali muži z jejich řad, za všechny jmenujme alespoň George Storrse a George Stetsona. Russell ani nijak nezakrývá, že uvěřil časovým proroctvím (včetně roku 1914) na základě rozhovorů a spolupráce s dalším významným adventistou, N. H. Barbourem, a že se stal jeho redakčním kolegou v Barbourově časopise *Posel jitra*.⁹ V protikladu k této prokazatelné spolupráci kniha *Boží tisícileté království se přiblížilo* na straně 186 vyzdvihuje nezávislost Russellovy studijní skupiny těmito slovy:

Třicet let poté nacházíme nepatrnou skupinu mužů, kteří nejsou spojeni ani s adventisty, ani s žádnou jinou náboženskou sektou křesťanstva, jak studují Svatá Písma v Pittsburghu, ve státě Pensylvánii, ve Spojených státech amerických. Jejich studium je záměrně nezávislé, aby se vyhnuli pohledu na Bibli sektářskými očima.

Russell se ostatně sám vyjádřil, že mu „adventistické hnutí nepomohlo najít ani jednu biblickou pravdu“, a je v publikacích schválených Společností běžně zobrazován jako muž, který se spoléhá jen na svou Bibli, kterou studuje nezávisle a v hlubokém soukromí.¹⁰ Tento nezávislý způsob studia Bible je dnes Společností odsouzený jako opovázlivost, slepá ulička a odmítání Božího sdělovacího prostředku, jako protiklad způsobu, podle kterého Bůh v dějinách poskytoval porozumění svého slova pouze prostřednictvím organizace. Připomeňme prohlášení Společností, podle kterého:

... Bible je organizační knihou, která náleží křesťanskému sboru jako organizaci, nikoli jednotlivcům, bez ohledu na to, jak upřímně tito lidé mohou věřit, že mohou Bibli vykládat. A právě z těchto důvodů je **nemožné Bibli správně porozumět, aniž bychom měli na mysli Jehovovu viditelnou organizaci.**¹¹

⁸ Viz kniha *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose (Svědkové Jehovovi v Božím předsevzetí)*, strana 14 a kniha *Faith on the March (Věra na pochodu)*, strany 19 a 20.

⁹ Hnutí druhého příchodu si ve skutečnosti nevytvořilo žádnou sjednocenou organizaci, ale bylo to v podstatě roztržité hnutí jen s volným spojením mezi jednotlivými skupinami. Mnoho zdrojů publikovalo v různých, nepropojených časopisech.

¹⁰ *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose (Svědkové Jehovovi v Božím předsevzetí)*, strany 14, 15; kniha *Faith on the March (Věra na pochodu)*, strany 19 a 20. Je sice pravdou, že hnutí druhého příchodu nepomohlo Russellovi k nějaké jednotlivé pravdě, ale jistě mu poskytlo mnoho myšlenek, včetně pohledu na rok 1914. Navíc adventisté druhého příchodu vydávali několik časopisů, např. *Storrův Bible Examiner* nebo Barbourův *Herald of the Morning (Posel jitra)*, které se obsahem velmi podobaly Russellově *Sionské Strážné věži*.

¹¹ *Strážná věž* z 1. října 1967, strana 587.

Oficiální historie organizace je popsána v knize *Jehovovi svědkové v Božím předsevzetí*. Zde se na straně 17 o Russellovi dovidáme:

Nezaložil nové náboženství, a nikdy o sobě v tomto smyslu nemluvil. Vzkřísil velkolepé pravdy, kterým vyučoval Ježíš a apoštolové, a uvedl je do plného světla 20. století. Netvrdil o sobě, že by obdržel zvláštní zjevení od Boha, ale dokazoval, že jeho doba byla Božím ustanoveným časem pro to, aby Bible byla správně pochopena, a že mu bylo dovoleno, v důsledku jeho služby a naprostého zasvěcení se Pánu, aby Bibli porozuměl.

Ron Frye, o kterém jsem se zmínil dříve, věnoval mnoho času studiu tohoto období. O výše uvedených prohlášeních pak napsal:

Tato prohlášení jsou nejzákladnějším pramenem počátků Biblické a traktátní společnosti Strážná věž, jak je podáván jejími vlastními dějepisci. Tento úhelný stavební kámen ale *nekompromisně zamítá* pozdější, pečlivě propracovanou teorii o původu tak zvané třídy věrného a rozvážného otroka. Neboť kolem roku 1880, kdy mladý muž jménem Charles Taze Russell zahájil svá nezávislá biblická studia, třída tohoto věrného a rozvážného otroka měla být v činnosti po období předcházejících osmnácti století.

Otázka nutně zní: Kde byl sbor věrného a rozvážného otroka? Bylo vůbec myslitelné, aby Russell vzkřísil velkolepé pravdy Ježíše a apoštolů *nezávisle na sdělovacím prostředku* Jehovovy pozemské organizace? Navíc, jestliže Společnost Strážná věž trvá na tom, že věrný a rozvážný otrok nikdy nepřestal dodávat duchovní pokrm ostatnímu služebnictvu, a jeho úloha bez ustání přecházela z generace na generaci, *jak vůbec mohlo dojít k situaci, ve které bylo zapotřebí velkolepé pravdy Ježíše a apoštolů najednou obnovovat?* Nebylo by to nutné, pokud by byl správný předpoklad týkající se věrného a rozvážného otroka.

Nejvěrnější výpověď snad nalezneme v Russellově vlastním díle. Ve *Strážné věži* z 1. října 1909, ze které jsme citovali ve 4. kapitole, Russell nechává své „přátele“ zdůraznit, že jejich dědové a otcové i oni sami *po celé generace* pravidelně chodili na biblické kursy a jiná studia, aniž by jim to nějak prospělo. A to tak dlouho, dokud jim Pán, prostřednictvím Společnosti, kterou Russell založil, vedl a ovládal, neposlal do rukou „klíče k Bibli“. Teprve potom jim mohlo zazářit světlo. Připomeňme, že podle současného učení Společnosti „věrný a rozvážný otrok“ od letnic roku 33 n.l. nikdy nepřestal na světě aktivně působit jako pevně semknutý sbor Kristových pravých následovníků, a dokázal přesné poznání o Bohu přenášet z generace na generaci. S tímto vědomím položíme následující otázku: Kde se nacházel otrok v době těchto lidí a jejich předků? Byly jejich generace nějak vynechány? Russell evidentně nevěřil tomu, že by někde měla být nepřetržitá řada tříd otroků naplňujících biblické podobnosti u Matouše ve 24. kapitole. Jak by on sám mohl být částí poslední třídy takového otroka, když její dějinnou existenci vůbec nepřipouštěl? Russell byl zcela zřejmě přesvědčen, že „věrný a rozvážný otrok“ se poprvé na scéně objevil za jeho dnů, a nenechává nikoho na pochybách, že on sám pro žádné poučení ke „třídě věrného a rozvážného otroka“ nikdy nešel.¹²

¹² Ve *Strážné věži* z 15. dubna 1904 Russell důkladně argumentuje proti myšlence „složeného služebníka“ neboli „třídy“, a ve prospěch konkrétního jednotlivce jako „věrného a moudrého sluhy“.

Ron Frye vyzdvihuje význam této skutečnosti touto úvahou:

Zřetelně vidíme, že dějiny vzniku svědků Jehovových závažně kontrastují s ústředním dogmatem Společnosti Strážná věž o nezbytnosti věrného a rozvážného otroka. Pokud svědkové chtějí ospravedlnit svůj autoritářský správní systém, musí zároveň dokazovat, že Jehova organizaci používá jako pozemský sdělovací prostředek, který všichni musí přijmout, a jemuž se musí podřídit. Jejich argumentace ale neobstojí, pokud neprokáží, že Bůh *vždy* používal nějakou organizaci za účelem sdělení významu svého slova, a to *nepřetržitě* od letnic roku 33 n.l. Skutečností ale zůstává, že Russell se na žádnou takovou organizaci neobrátil. *Jednal nezávisle, o své vlastní vůli.*

Strážná věž vyvíjí enormní úsilí, aby prokázala, že Ježíš Kristus nikdy v minulosti nejednal, a proto ani dnes nejedná, s lidmi, kteří by působili nezávisle na organizaci a nevyužívali jí jako jedinečného sdělovacího prostředku. Toto učení ale vede k neudržitelnému stanovisku, protože literatura Společnosti uznává, že Kristus v případě Russella jednal opačně – jako s jednotlivcem odděleným od všech organizací. Jestliže chceme být objektivní, můžeme připustit, že je obtížné najít komplexní pohled a vyčerpávající informace o stoletích bezprostředně následujících po smrti apoštolů. Tato objektivita ale zároveň vyžaduje, abychom uznali, že padesátá léta 19. století naopak poskytují dostatek materiálu k tomu, abychom měli poměrně přesnou představu o tom, co se na náboženském poli odehrávalo. Přesto v této době nenacházíme žádný spojovací článek mezi generací „otroka“, která měla Russellovi přecházet, a Russellem samotným. Tak publikace Strážné věže mohou poukázat pouze na křesťany z prvního století jako na první článek v údajném řetězci „otroka“, a pak až rovnou na Společnost Strážná věž jako na poslední článek v tomto řetězci. O všech ostatních spojovacích článcích musíme jenom *předpokládat*, že existovaly, protože doložit je prostě nelze. Navíc je nabíledni, že Společnost ve své vlastní literatuře obrací vniveč základní argument pro svoji autoritu, když uvádí, že organizace Strážná věž začala *nezávislým jednotlivcem*. Při podrobnějším pohledu připomíná pečlivě vybudovaná nauka o „věrném a rozvážném otrokovi“ domeček z karet, který se hroutí svojí vlastní vahou.

„TRÍDA OTROKA“ A SVĚTLO, KTERÉ SVÍTÍ STÁLE VÍCE

Ron Frye rovněž rozpoznal, že nesnáze Strážné věže se velmi násobí tím, jak organizace bez ustání používá Přísloví 4:18. Text tohoto přísloví zní: „Ale stezka spravedlivých je jako jasné světlo, které svítí stále více a více, dokud nebude pevně založen den“, a svědkové jej uplatňují, kdykoli dojde k nějakým naukovým objasněním nebo změnám ve výkladu Bible.¹³

I v tomto případě zaujímá Společnost Strážná věž stanovisko, které se prokazuje jako dvousečný meč. Na jedné straně vysvětluje, že „světlo svítí stále více a více“, a na druhé straně dokazuje, že odpadnutí způsobilo tak velkou a staletí trvající temnotu, že to byl až Russell, a potažmo Společnost Strážná věž, kdo musel „vzkřísit velkolepé pravdy, které vyučoval Ježíš a jeho apoštolové“. Strážná věž se dosud ani jednou nepokusila sjednotit tato

¹³ Z kontextu vyplývá, že daný text nelze ve skutečnosti takto uplatnit, ale že poukazuje na životní běh spravedlivého člověka, jeho cestu bohubilého chování oproti „cestě ničemných“. Viz verše 14–17, 19.

protichůdná tvrzení a pokračuje ve výkladu, podle kterého „jasné světlo svítí stále více a více“. Jeden z příkladů nacházíme ve *Strážné věži* z 15. července 1960, na straně 435 (česky 2/1961, samizdat):

¹⁴ V proudu času sbor třídy otroka zásobil duchovním pokrmem své jednotlivé členy, věrně a rozvážně. Tak tomu bylo od letnic 33 n.l. až dosud, vždy s láskou a pečlivostí. Ano, „čeled“ byla **vyživována stále lepším duchovním pokrmem, který ji pomáhal držet krok se „světlem, které svítí stále více a více, dokud nebude pevně založen den“**. (Př. 4:18) Jak řekl Ježíš, to se ukázalo být „pokrmem v pravý čas“.

Ron Frye tento názor komentuje takto:

Podle tohoto vyjádření byl otrok vždy syčen nejenom zdravým duchovním pokrmem, ale byl vždy syčen *stále lepším duchovním pokrmem*. Vyživování se nikdy neobracelo do minulosti, ani nezůstávalo stát na místě, ale *vždy docházelo k duchovnímu pohybu směrem vpřed, tak jak narůstalo světlo pravdy*. Toto je pečlivě vypracovaný teoretický základ nauky Společnosti Strážná věž o věrném a rozvážném otrokovi z Ježíšova podobenství u Matouše 24. Podle jejího učení otrok začal existovat o letnicích roku 33 n.l., a působil v dějinách nepřetržitě až do naší doby, která zahrnuje i konec světa. Po celou tuto dobu otrok sytil své členy stále lepším duchovním pokrmem, protože, jak doba postupovala, byl stále více osvětlován. Je třeba proto nalézt odpověď na otázku, zda a jak do sebe zapadají teoretický předpoklad nauky o věrném a rozvážném otroku a praktické události z historie Biblické a traktátní společnosti Strážná věž. Jsou v souladu? Co nalezneme, když budeme trvat na historických důkazech uvedeného naukového výkladu? Pokud praktické dějiny Společnosti v tomto bodu neodpovídají jeho teoretickému východisku, pak se prokazatelně jedná o chybnou teorii.

Pokračujeme v rozboru výkladu Společnosti. Jestliže se jedná o oprávněné tvrzení, potom – počínaje prvním stoletím – každé následující století by muselo být svědkem rostoucího porozumění v doktrinálních aspektech, a každá generace otroka by té následující musela nauky předávat v osvícenější, správnější podobě. Což by ovšem znamenalo, že například v době Valdenských a Lolardů, ve 13. a 14. století by biblické poznání mělo být na vysoké úrovni. Také by to znamenalo, že kolem roku 1870, v době nástupu C. T. Russella, by světlo, kterým měla disponovat třída otroka v té době, zářilo tak jasně, až by oči přecházely.

Znovu připomenu, co řekl člen vedoucího sboru, Karl Klein, a co bylo později otištěno ve *Strážné věži* z 15. února 1981 (česky 15/1981, samizdat):

Nelze o tom pochybovat. Všichni potřebujeme pomoc při studiu Bible, a **nemůžeme tuto biblickou pomoc najít jinde, než uvnitř organizace „věrného a rozvážného otroka“**.

Pokud toto prohlášení skutečně vyjadřuje neměnnou zásadu, podle které Bůh vede své služebníky, pak tato zásada byla platná i v Russellově době, a on jistě musel vidět oslnivé světlo, které vyzařovalo z díla a existence věrného a rozvážného otroka, a nic mu nemohlo bránit, aby

¹⁴ *Knihy Krize svědomí, strany 134, 152–179.*

z této záře čerpal. Ale publikace Strážné věže píše o tom, že Russell tento krok nikdy nepodnikl. Naopak, jednal ve zcela nevysvětlitelném protikladu k této nauce, a počínal si jako fenomenální jedinec, zcela vyjmutý ze železného pravidla, podle kterého všichni museli čerpat poznání od otoka – zatímco on tak neučinil, a přesto mohl Bibli správně porozumět!

Uzavřeme tuto část logickým konstatováním, že Russell a jeho společníci nevyhledali pomoc třídy „věrného a rozvázného otoka“, protože žádná neexistovala – ani v jejich době, ani v předcházejících osmnácti stoletích. Museli vytvořit vlastní nezávislou studijní skupinu, jak je opětovně zdůrazňováno ve *Strážných věžích*. Vzhledem k Ježíšovu slibu danému jeho učedníkům „Budu s vámi až do skonání světa“ to pak znamená, že poté, co je z nebe Ježíš po dobu osmnácti století vedl, podporoval je, žehnal jim a chránil je, všichni jeho opravdoví učedníci, praví křesťané, se vešli do malé skupinky Američanů, která se scházela v pensylvánském městě Pittsburghu. K takovému absurdnímu tvrzení musíme dospět, pokud dotáhneme učení organizace až do úplného konce.

JAK VĚRNĚ POSKYTOVAT POKRM V PRAVÝ ČAS

Oficiální nauka společnosti svědků Jehovových uvádí, že nejpozději do roku 1919 Ježíš pověřil osoby přidružené k organizaci Strážná věž vykonáváním činnosti věrného a rozvázného otoka, a ustanovil je jako svůj sdělovací prostředek. Kniha *Boží tisícileté království se přiblížilo*, napsaná Fredem Franzem a vydaná v roce 1975, na straně 350 vysvětluje, které faktory Ježíš při výběru otoka bral v úvahu:

Spornou otázkou bylo poskytování pokrmu, **pravého pokrmu, v pravý čas. Podle toho měl Pán, který se právě vrátil, vydat své rozhodnutí.** Nuže, jak bude pohlížet na skupinu křesťanů, nenáviděných a pronásledovaných v mezinárodním měřítku? (Mat. 24:9) V průběhu dějin až do roku 1919 se velmi namáhali, aby poskytovali „pokrm v pravý čas“ „domácnosti víry“ neboli „čeledi“ nebeského Pána. Dělalí to navzdory zásahům pronásledovatelů a válčících národů. Pán pohlížel jak na **pravidelnost** poskytování pokrmu, **tak na jeho kvalitu**. V obou těchto ohledech sbor nenáviděných, pronásledovaných křesťanů, kteří vždy usilovali o to, aby byli věrnými otroky Ježíše Krista, ve zkoušce obstál.

Ze všech náboženských skupin působících po celém světě „obstála ve zkoušce“ jediné organizace, která tiskla a rozšiřovala publikace Strážné věže. Obsah těchto publikací byl vydavateli označen jako duchovní pokrm, a bylo přitom upřesněno, že se jedná o „pravý pokrm v pravý čas“. Ježíšem byla sledována „jak pravidelnost poskytování pokrmu, tak jeho kvalita“. Jaké důkazy organizace předkládá, když si činí nárok na to, že v té době s Božím slovem zacházela věrně a rozvázně, že kvalita pokrmu, který poskytovala, byla nesrovnatelně vyšší než kvalita pokrmu, který byl k nalezení jinde, a že její pokrm byl nesporně „pravý a v pravý čas?“

Uvažujte, prosím, o některých příkladech aktuálního duchovního pokrmu, podávaného Strážnou věží v období zkoušky, které podle údajů Společnosti skončilo rokem 1919.

PŘÍKLADNÁ ROZVAHA NEBO ŽALOSTNÁ NEROZVÁŽNOST?

V hojnosti slov nechybí přestupek, ale ten, kdo ovládá své rty, jedná rozvážně.

— *Přísl. 10:19.*

Kniha *Krise svědomí* podrobně doložila, jak po smrti C. T. Russella v roce 1916 *Strážná věž* neochvějně obhajovala přesnost časových proroctví týkajících se let 1799 (začátek „posledních dnů“), 1874 (začátek Kristovy „neviditelné přítomnosti“), a 1878 (Kristus se chopil královské vlády a začala doba jeho soudu), zatímco tápala ohledně volby správných slov vzhledem k neuskutečněným proroctvím spojených s rokem 1914.¹⁴

Zaměříme se nyní na události roku 1917 a nezapomeňme přitom, že Ježíš Kristus, podle dnešního oficiálního učení Společnosti již v tomto roce vládl jako Král celé tři roky. V průběhu roku 1917 *Strážná věž* vydala knihu *Ukončené tajemství*. Tato kniha byla při svém vydání označena jako „poselství pro danou chvíli“. Podle zásady „světlo svítí více a více“ to měla být kniha, ve které bylo soustředěno všechno pronikavé světlo té doby, naplněná kvalitním duchovním pokrmem. Kniha, kterou nedávno nastolený Král, Ježíš Kristus, mohl použít jako hodnotný příklad, když se rozhodl vybrat sdělovací prostředek, ohledně kterého by měl jistotu, že bude podávat kvalitní duchovní pokrm. Dobře si povšimněme, jaká jsou v knize vyslovena proroctví pro rok 1918 a 1920 v komentáři ke Zjevení 16. kapitole a Ezekielovi 24. a 35. kapitole:

258 *Ukončené tajemství*

Dal jí pohár vína [Jeho] hněvu. – Víno z vinné révy země. – Zj. 14:17–20; Jer. 8:14; Iz. 51:17–20; Jer. 25:26–28; Zj. 18:6.

16:20 A každý ostrov uprchl. – **Dokonce každá republika zmizí na podzim roku 1920.**

A hory nebyly nalezeny. – **Každé království na zemi pomine, bude pohlceno anarchií.**

16:21 A spadlo z nebe na lidi. – Řecky „Ty muže“, neboli na ctitele zvířete a jeho obrazu, to jest duchovenstvo.

Velké krupobití z nebe. – Pravda, ve zhuštěné formě, s ničivou silou. Závěrečné prohlášení, jak sedmý svazek *Studii Písem* účinkuje na ctitele zvířete a jeho obrazu. – Zj. 11:19; Iz. 28:17; 30:30; Ez. 13:11; Joz. 10:11.

Každý kámen vážil asi talent. – 113 liber. (Mal. 3:10) Další pohled na to, jak sedmý svazek *Studii Písem* účinkuje na ctitele zvířete a jeho obrazu, se nalézá v popisu poslední egyptské rány, smrti prvorozených, Exodus 11. a 12. kapitola ...

Tři dny, ve kterých faraónovo vojsko pronásledovalo Izraelity v poušti, jsou předobrazem let 1917 až 1920, ve kterých všichni faraónovi poslové budou pohlceni v moři anarchie. Kola se odlomí od jejich válečných vozů – organizací.

24:24 Nebo jest vám Ezechiel zázrakem. Všecko, což on činí, budete činiti, a když to přijde, tedy zvíte, že já jsem Panovník Hospodin. (KB) – **Tiché utrpení v srdci pastora Russella se mělo stát znamením pro křesťanstvo. Jeho trpká zkušenost v této souvislosti se brzy stane trpkou**

zkušeností všeho křesťanstva; a „až se to stane“ poznají, že Jehova Bůh je nejvyšší, a za všemi soudy času tísňe.

PASTOR RUSSELL JE MRTEV, A PŘESTO OPĚT MLUVÍ

24:25, 26. Ty pak synu člověčí, zdali v [ten] den, když já odejmu od nich sílu jejich, veselé okrasy jejich, žádost očí jejich, a to, po čemž touží duše jejich, syny jejich i dcery jejich, [Zdali] v ten den přijde k tobě ten, kdož uteče, vypravuje tu novinu? (KB) – **V roce 1918, kdy Bůh v masovém měřítku zničí církve a jejich milióny členů, ti, kteří přežijí, začnou číst v díle pastora Russella, aby pochopili, co znamená pád „křesťanství“.**

35:14 Takto praví Panovník Hospodin: Jakž se veselí všecka ta země, [tak] pustinu učiním z tebe. (KB) – Až nastane Doba obnovení všech věcí, jedna věc nebude obnovena, socialistické hnutí práce. Až se celá společnost lidí bude radovat z nového pořádku věcí, dojde k věčnému a naprostému zničení socialistického státu.

35:15 Jakž se veselíš nad dědictvím domu Izraelského, protože zpustl, tak učiním i tobě. Pustinou budeš, ó horo Seir, i všecka země Idumejská naskrze, i zvedít, že já jsem Hospodin. (KB) – Všichni tělesně smýšlející odpadlíci od křesťanstva, kteří se dávají do holportu s radikály a revolucionáři se budou radovat nad **zničením křesťanstva v roce 1918. Ne dlouho, protože Bůh také zničí úspěšné socialistické hnutí; úplně je zničí, „všecky je zničí“.** Nezástane ani jedna výspa socialistického hnutí, která by přežila běsnění celosvětové anarchie, která svět zasáhne na podzim roku 1920. (Zj. 11:7–13)¹⁵

Kniha se zaměřila na výklad Ezekiela a Zjevení. Vše, co se týkalo Ezekiela, bylo uplatněno na pastora Russella, který byl nazván novodobým Ezekiilem. Nehledě na nesplněná proroctví datovaná do let 1918 a 1920, uvažujeme nad tím, jak kniha *Ukončené tajemství* vysvětlila Zjevení 14:20. Komentář k tomuto verši je typický pro „duchovní pokrm“ obsažený v této publikaci. Takto zní komentovaný biblický verš v *Překladu nového světa*:

A vinný lis byl šlapán za městem, a z vinného lisu vyšla krev až po uzdy koní na vzdálenosti tisíce šesti set stadií.

Kniha používá Rotherhamův překlad, který místo „tisíc šesti set stadií“ uvádí „tisíc dvě stě stadií“, a na straně 230 vysvětluje:

Na vzdálenost tisíc a [šest] DVOU set stadií. V žádném případě to nemůže být vykládáno jako 2100 mílí bitevní linie světové války. Furlong neboli stadion není míle, a je to mimo město, zatímco bitva se odehrává ve městě. Viz Rotherhamův překlad.

¹⁵ Kniha *The Finished Mystery (Ukončené tajemství)*, vydání z roku 1918, strany 258, 485, 542. Ve vydání z roku 1924 byla data uvedená v těchto citátech téměř bez výjimky odstraněna.

Jeden stadion je 606 a 3/4 anglických stop; 1200 stadií je 137,9 mílí.

Na tomto svazku *Studii Písem* se pracovalo v městě Scranton ve státě Pensylvánie. Jakmile práce byla dokončena, byla zaslána do betelu. Polovina práce byla vykonána v průměrné vzdálenosti 5 domovních bloků od nádraží Lackawanna, druhá polovina práce byla dokončena ve vzdálenosti 25 domovních bloků. Ve Scrantonu se na vzdálenost jedné míle nachází 10 domovních bloků. Z toho vyplývá, že průměrná vzdálenost k nádraží je 15 domovních bloků, neboli 1,5 míle.

Vzdálenost mezi Scrantonem v Pensylvánii a konečnou železniční stanicí ve městě Hoboken ve státě New Jersey je podle železničních řádů 143,8 míle, a za tento počet mílí pasažéři také platí jízdné. Avšak v roce 1911, nákladem 12,000,000.00 USD, Lackawanna Railroad Company dokončila nyní slavnou zkratku, a ušetřila tím 11 mílí. Ode dne, kdy byla zkratka dokončena, železničáři si vlastně mohou počítat o 11 mílí méně, než jízdní řády uvádějí, a proto současná čistá vzdálenost je ve skutečnosti 132,8 míle.

Vzdálenost přívozu mezi stanicí v Hobokenu a stanicí v Barclay street v New Yorku je 2 míle.

Vzdálenost mezi Barclay street v New Yorku a přívozní stanicí Fulton v New Yorku je 4 800 stop neboli 0,9 míle.

Vzdálenost z přívozní stanice v Barclay street v New Yorku do přívozní stanice Fulton v Brooklynu je 2000 stop neboli 0,4 míle.

Vzdálenost z přívozní stanice Fulton v Brooklynu do betelu v Brooklynu je 1 485 stop neboli 0,3 míle.

Sečteme-li 132,8 a 1,5 a 2 a 0,9 a 0,4 a 0,3 dostaneme opět číslo 137,9 mílí, což je nejkratší vzdálenost z místa, kde byl andělskými posly šlapán vinný lis Pána, bez jehož vedení a pomoci by práce na tomto svazku nebyla možná.

Podobnou „hodnotu“ má i pasáž, kterou kniha nazývá „opraveným překladem Joba 40:15 až 41:34“, s následným komentářem na stranách 84 až 86. Kniha Job se v těchto verších zmiňuje o „behemotovi“ a „leviatanovi“. Oba dva termíny jsou dnes překládány (jak Strážnou věží, tak mnohými jinými) jako *hroch*, respektive *krokodýl*.¹⁶ Doporučuji každému, aby si příslušnou pasáž nejprve přečetl v Jobovi, a pak se věnoval „opravenému překladu“, jak jej v knize *Ukončené tajemství* provedl jeden ze společníků pastora Russella. O „behemotovi“ čteme:

Následující řádky představují „opravený překlad Joba 40:15 až 41:34“, a pochází z pera jednoho z následovníků pastora Russella: „Pohled' na toho s velkým žárem (stacionární parní stroj) kterého jsem stvořil, aby byl s tebou; bude žrát píci (rašelinu, dřevo, uhlí) jako dobytek. Pohled' na sílu, která je v jeho bedrech (pláty kotle), a na moc, která je v částech ohnutých do kruhu (plášť kotle) jeho břicha. Jeho ocas (komín stroje – naproti zásobárně s uhlím) se napřímí jako cedr; šlachy jeho stehen (spojovací tyče, táhla) jsou stažené k sobě. Jeho kosti jsou měděné válce; jeho pevné kosti (mříže roštu) jsou jako pruty z tepaného železa. Je nejmocnějším ze způsobů moci. Ten kdo ho učinil (Pán) může přimět svůj meč (Slovo), aby se k němu přiblížil (odkrylo ho). – Izajáš 27:1, 2. Odpočívá pod skrovným přístřeškem (parní pláště) přikryt pokrývkou z rákosí (jutou) a hlínou (malta) Údolní vrby (stromy nad přístřeškem) jej obklopují. Pohled' (jako čerpadlo) vypije valící se řeku, aniž by se nějak zvlášť namáhal. Proto mu lidé důvěřují, (že udrží jejich sklepy

¹⁶ Viz například překlady těchto pasáží v *An American Translation, New American Bible* (poznámky pod čarou), *Jerusalem Bible* a *Revised Standard Version*.

suché), i kdyby se Jordán vylil z břehů. Vyprskne ho svými stříkačkami s pomocí vodních uzávěrů a perforované hubice.

Autor se pak věnuje popisu leviatana. Na rozdíl od behemota, jehož popis vykládá jako popis *stacionárního parostroje*, který se používá například v mlýnech nebo továrnách, leviatana pokládá za *lokomotivu*!

„Můžeš natáhnout leviatana (lokomotivu) hákem (samočinným spřáhlem) nebo osidlem (čepovou spojkou), které způsobí, že jeho jazyk (nárazníkové spřáhlo) klesne dolů? Můžeš umístit nosní kroužek (píst) do jeho nozder (válců) nebo propíchnout jeho tváře (konce pístu) holí (pístnicí)? Bude tě mnohokrát prosit, abys (nestál na trati)? Nebo k tobě bude mluvit tichým hlasem (když zahvízdá na parní píšťalu)? Uzavře s tebou smlouvu, abys ho vzal za služebníka navždy (aniž by byl opravován)? Budeš si s ním pohrávat jako s ptáčkem (nutit ho hvízdát na povel)? Nebo ho spoutáš (zotročíš) pro své dívky (abys je mohl vzít na piknik nebo na sjezd)? Obchodní společnosti (složené z akcionářů) na něm budou hodovat (ze zisku, který přinese); budou se o něj dělit mezi spekulanty – Žalm 74:14. Naplníš jeho kůži špičatým železem (šrouby) a jeho hlavu rybářskou kajutou (kabinou podobnou kabinám na rybářských lodích). Polož na něj svoji ruku, buď si vědom sváru (vření uvnitř kotle), a už se na nic neptej. Pohleď, když jeho smělost (kotel) bude oklamána (nedostatečně zásobena vodou), neroztříští se okamžitě jeho mohutná konstrukce (výbuchem)? Není nikdo tak chrabřejší, aby jej dráždil (jel s ním jel plnou rychlostí), a žádný se před něj nepostaví (aby byl přejet). Kdo se s ním bude měřit a obstojí (předběhne ho)? Pod širým nebem není nikoho, soutěží sám se sebou.

Nepřeždu mlčením jeho jednotlivé části, ani zdroj jeho mohutné síly, ani nádheru jeho vybavení. Kdo může strhnout vnější část jeho pláště? Kdo může proniknout mezi dvojí vrstvou jeho štítu (překrývajícími se částmi plechů parního kotle? Kdo může násilím otevřít dveře jeho štítu (konce kotle)? Řady jeho zubů (nýtů) nahánějí hrůzu. Jeho síla závisí na vrstvách štítů (dílech jednotlivých plátů), které jsou neprodyšně zapečetěny (utemovány). Jeden na druhého navazují, takže ani sykot vzduchu (pára) mezi nimi neunikne. Jeden těsně přiléhá ke druhému; jsou svařeny k sobě a nelze je od sebe odtrhnout. Když kýchne (když vyfukuje páru z válců), zazáří světlo, kužel světla prostupující množstvím par: a jeho oči (přední světla) budou jako oční řasy jitra (jako paprsky světla vycházejícího slunce). Z jeho úst (dvířka do topeniště) vyšlehnou planoucí pochodně a (z komínu) vyletí jiskry. Z jeho nozder (válců) se vyvalí pára jako z kotlíku nebo z velkého kotle. Jeho nadechnutí (umělý tah) oživí žhnoucí uhlíky, a z jeho úst vyšlehnou plamen. V jeho šíji přebývá jeho síla a pustina zatančí radostí (stane se kvetoucím společenstvím lidí) v jeho přítomnosti. Jednotlivé části jeho těla jsou spolu spojeny; všechny jsou na něm upevněny; žádná se nebude viklat. Jeho srdce bude zatvrzeno, podobno kameni, a bude tak tvrdé jako kus spodního (kamene). Když se valí plnou rychlostí, i nejodvážnější se bojí, že se oni sami v případě nehody ztratí. Když ho suchost rozruší (rozvzteklí), nebude mít sílu vzdorovat; klenba (topeniště) se v důsledku toho utrhne, a rovněž pancíř. Železo bude považovat za slámu a mosaz za shnilé dřevo. Lučistiník jej nepřiměje k útěku; (válečné) střely se na něm změní na plevy. (Rány) kladiva se budou pokládat za plevy; zaraduje se z prohrabování topiče. Otesané (neboli zapuštěné) klády řemeslníka (pražce) jsou pod ním; vytvoří násep (nebo úvoz) v bažině. Přiměje (jako lodní motor) hlubinu (hluboká místa), aby vřela jako varný kotel (kolem jeho pohonu); přiměje moře, aby vypadalo jako vroucí mazadlo. Způsobí, že cesta za ním bude zářit; bude to, jakoby se hlubina barvila do šeda. (Žalm 104:26; Iz 27:1) Na zemi mu není rovného – jemu, který je tak utvořen, že se nemusí bát. Může dohlížet (svoji prací řídit) všechno, co je velikolepé; je vskutku králem nade všemi druhy moci.“

Proroctví Nahuma kapitola 2, verše 3 až 6 obsahuje pasáž, (ve znění *Překlada krále Jakuba*) zaměřenou proti starodávnému městu Ninive (v češtině použito znění *Bible kralické*, pozn. překl.):

Pavéza udatných jeho červená, bojovníci červcem odění, vozové jako pochodně hořící jiskřiti budou v den mustruňku jeho, a jedle hrozně třásti se budou. Po ulicích jezdití budou vozové, [a] hrčeti po ryncích; na pohledění budou jako pochodně, [a] jako blesk pronikatí budou. Sšikuje nejznamenitější své, klesnou v šiku svém, pospíší ke zdem jeho, a skryše připravována bude. Brány při řekách se otevrou, chrám se rozplyne.

Na tento sedmý svazek *Studie Písem* se čekalo dlouho a s dychtivostí. Následující se nachází na straně 93 *Ukončeného tajemství*:

(18) *Nahum* byl dalším ze svatých proroků. V posledním verši předcházející kapitoly prorokuje o Králi, který přichází s dobrým poselstvím pokoje na hříchem zatěžkanou zemi. V *Nahumovi* 2:3–6 se zaměřuje na zajímavou věc, která bude běžnou, každodenní zkušeností pro lidi žijící v době zřízeného království. Popisuje pohybující se železniční vlak (nikoli automobil, jak se někteří domnívají), a když si dáme tu práci, a vžijeme se do prorokova postavení, uvidíme přesně to, co viděl a popsal on. Prorok nejprve ze svého postavení pozoruje parní stroj, který se k němu blíží, a potom říká: „Štít [to jest věc jakási před tímto hrozným válečníkem – přední světla] je obarven na červeno [září oslnivým světlem], bojovníci [strojvůdce a topič] jsou barvy šarlatové [plameny z topeniště v noci ozařují vnitřek vozu, když topič otevírá dvířka, aby přiložil do kotle]. Váleční vozové [železniční vagony] budou [za lokomotivami které v noci] jako pochodně hořící jiskřiti budou v den mustruňku jeho“.

Prorok poté nastupuje do vlaku a dívá se ven z okna, přičemž vidí, že zdánlivě „jedle hrozně třásti se budou [telegrafní sloupy kolem trati jakoby tancovaly]. Po ulicích jezdití budou vozové [železniční trať je pouze vypracovaná, vědecky zkonstruovaná cesta neboli silnice], a hrčeti po ryncích [typické drncání vlaku, zvuk vytvářený vzájemně spojenými vagony]. Na pohledění budou jako pochodně [vlak v noci, ženoucí se dálavami, vypadá přesně jako ohromná letící pochodně], viz též a jako blesk pronikatí budou“. Prorokovi následně do vidění vstupuje průvodčí, který jde štípnout lístky, a proto prorok vece „Sšikuje nejznamenitější své [konduktér tráví téměř všechny svůj čas přepočítáváním pasažérů a prověřováním jejich dokladů, atd.] klesnou v šiku svém [mohou upadnout, když se vlak opravdu řítí]; pospíší ke zdem jeho [dojedou do nejbližšího města] a skryše [nádraží] připravována bude [vlak je očekáván nosiči zavazadel, expresní poštou i pravidelnými pošťáky, autobusy, které rozváží k hotelům, cestujícími, kteří zamýšlí odjet]. Brány při řekách se otevrou [lidé otevírají dveře vagonů a vystupují] a chrám se rozplyne [vlak se na chvíli vyprázdní]“.

Ve Zjevení 19:10 Stvořitel nechal zapsat, že „vydávání svědectví o Ježíšovi je to, co inspirovuje k prorokování“. Dá se proto rozumně předpokládat, že „nově nastolený král“ by měl s velkým zájmem zvažovat vysvětlení proroctví a předpovědi, jež se v této knize nacházejí, a které pocházejí od organizace, která o sobě tvrdí, že je jeho vyvoleným poslem, jeho „prostředkem“ pro sdílení informací. Ve svém soudním zkoumání by zcela přirozeně posoudil toto „časové“ poselství, které údajně pocházelo od Boha, knihu nabídnutou k útěše lidstva procházejícího utrpením 1. světové války. Jak to ostatně znovu čteme ve *Strážné věži* z 15. prosince 1977 na straně 751 (česky *Strážná věž* 10/1978, samizdat):

Jejich věrnost a duchovní moudrost v Pánových službách je určujícím faktorem toho, že jsou uznáni za hodné jmenování nad jeho veškerým pozemským majetkem.

Příklady, které jsem uvedl, zdaleka nepředstavují v literatuře Společnosti žádnou výjimku. Stačí vzít do ruky *Ukončené tajemství* a začít číst, aby bylo zřejmé, že celá kniha je psána v obdobném duchu. Ale neuvedl jsem tyto příklady pouze proto, aby bylo patrné, kam až může sahát pošetilé fantazírování – a nemyslím, že bych byl ve svém soudu příliš tvrdý – lidí, jejichž mysl je orientována určitým náboženským směrem. Uvádím tyto skutečnosti, protože svědkům Jehovovým jsou předkládány vědomě zkreslené informace, kterými jsou následně utvrzováni v tom, že právě moudrost a duchovnost představitelů jejich organizace v letech 1. světové války a krátce po ní byla vysoko nadřazena jakémukoli jinému náboženskému zdroji té doby. Převážná většina svědků ani nemá možnost si ověřit, jaká byla skutečnost, protože *Strážná věž* z tohoto období nemají k dispozici. Nesmíme přitom zapomenout, že podle Společnosti Strážná věž tato doba byla historickým a nebeským předělem jak pro organizaci, tak pro celý svět, neboť právě v ní bylo v sázce, zda král konající prohlídku vybere nebo nevybere svého nového mluvčího, a jeho výběr zásadně záležel na tom, jak pravý a kvalitní byl poskytovaný duchovní pokrm. Oba autoři *Ukončeného tajemství* byli významnými členy Společnosti, a kniha sama sehrála v dějinách té doby důležitou úlohu.¹⁷ Dokonce ještě i poslední komentář Společnosti ke Zjevení, kniha *Zjevení – Jeho slavné vyvrcholení se přiblížilo!* z roku 1988 na straně 165 popisuje *Ukončené tajemství* jako „mocný komentář ke Zjevení a Ezekeielovi“. Stačí *Ukončeným tajemstvím* prolístovat, a ihned nás musí napadnout, zda ten, kdo knihu takto vzletně označil, ji vůbec kdy četl nebo o ní hlouběji uvažoval. Mám všechny důvody pochybovat o tom, zda by dnes organizace byla ochotná vytisknout dva nebo tři odstavce, natož jednu jedinou kapitolu z tohoto „mocného komentáře ke Zjevení“. Dostalo by ji to do nepříjemně trapného světla.

Přes to všechno bylo vydání *Ukončeného tajemství* v pozdějších publikacích Společnosti označeno jako milník v dějinách svědků.¹⁸ Když byla ukázána rodině v betelu, zpráva říká, že nastala situace, která se rovnala „výbuchu bomby“, po kterém následovala pětihodinová ostrá výměna názorů.¹⁹ Také se k ní vztahuje vyjádření, podle kterého postoj k ní byl chápán jako „lakmusový papírek“ věrnosti svědků v té době.²⁰

Bylo to právě vydání *Ukončeného tajemství*, které vedlo k přelíčení před federálním soudem, který Rutherforda a jeho sedm společníků poslal do vězení.²¹ Zdá se neuvěřitelné, že by někdo riskoval ztrátu svobody kvůli knize plné výroků na první pohled nedávajících smysl. Paradoxně, uvěznění, ke kterému na základě této knihy došlo, bylo později (a je až dodnes) líčeno jako událost velikého prorockého významu – na jedné straně jako jedna z příčin nespravedlivého zabití „dvou svědků“ ze Zjevení 11:3–7, a na druhé straně zároveň jako upadnutí do

¹⁷ Pisatele této knihy, C. J. Woodworth a G. H. Fischera, vybral prezident Společnosti Strážná věž a dva další členové správní rady, tedy administrativní část třídy „rozvážného otroka“.

¹⁸ Viz například kniha *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose (Svědkové Jehovovi v Božím předsevzetí)*, strany 70 až 78, 89, 90.

¹⁹ *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose (Svědkové Jehovovi v Božím předsevzetí)*, strany 70, 71. Se čtyřmi ze sedmi členů správní rady se nikdo ohledně projektu neradil, a ve skutečnosti byly ze svých funkcí sesazeny toho dne – dříve, než kniha vyšla.

²⁰ *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose (Svědkové Jehovovi v Božím předsevzetí)*, strany 78, 91.

²¹ *Tamtéž*, strany 79, 80.

zajetí Velkého Babylóna.²² Podle oficiální verze historie svědků Jehovových z knihy *Svědkové Jehovovi v Božím předsevzetí* (str. 91) došlo k tomu, že v roce 1919, kdy svědkové z tohoto „babylónského zajetí“ měli vyjít, si odpovědní bratři „uvědomili, že vypuštěním stránek 247–253 v *Ukončeném tajemství* byl v roce (1918) učiněn kompromis, aby byli uspokojeni ti, kdo nad námi zaujali postavení cenzorů“. Po pravdě řečeno, organizace dnes vypustila celou knihu. Nicméně, tento čin je v oficiálních dějinách organizace předkládán jako „kompromis“, který vedl k tomu, že se tehdejší badatelé Bible nově nastolenému králi znelíbili.²³

V době, ve které Ježíš Kristus údajně vybral Společnost Strážnou věž jako svého mluvčího, protože věrně a rozvážně šířila kvalitní duchovní pokrm v pravý čas, měla hlavní přednáška pro širokou veřejnost námět a název „*Milióny dnes žijících lidí nikdy nezemřou*“. J. F. Rutherford ji poprvé přednesl v roce 1918. Byla hlavním námětem kázání v několika následujících letech, dostalo se jí i písemné podoby, a nakonec se stala základem rozsáhlé celosvětové kampaně.²⁴ Nedávné publikace Strážné věže se o ní rovněž s uznáním zmiňují, když popisují rozsah a intenzitu celosvětového kazatelského tažení, během kterého byla používána. Také když rozebírají účinek samotného proslovu, používají vzletné termíny typu „úchvatné kázání“ nebo „epochální biblická přednáška“.²⁵ Kniha *Zjevení – Jeho slavné vyvrcholení se přiblížilo!* z roku 1988 na straně 173 se o ní zmiňuje v souvislosti s vysvětlením druhé ze sedmi trubek popsanych v osmé kapitole poslední knihy Bible.

Tyto publikace ale opomíjejí informovat čtenáře, že hlavním poselstvím přednášky a základem pro její poněkud senzačně znějící název bylo tvrzení, že *rok 1925 je rokem začátku milénia*. V publikacích z té doby si můžeme vyhledat výrok, že „slavný cyklus jubilea začne v roce 1925“, a že můžeme „s důvěrou očekávat, že rok 1925 bude rokem návratu Abraháma, Izáka a Jáкова a ostatních věrných proroků starých dob“. Neboli:

Uvedli jsme důkazy, podle kterých starý světový pořádek, starý svět, končí a pomíjí, a na jeho místo nastupuje nový řád věcí, a že rok 1925 je rokem vzkříšení věrných slavných mužů starých dob a začátkem znovuobnovení všech věcí, a že je zároveň rozumné usoudit, že milióny dnes žijících lidí budou naživu v tomto roce 1925. Logicky, na základě slibů v Božím slově, musíme učinit jednoznačný a nenapadnutelný závěr, že milióny dnes žijících lidí tedy vůbec nikdy nezemřou.²⁶

²² *Tamtéž*, strany 79–84; *Zjevení – Jeho slavné vyvrcholení se přiblížilo!*, strany 167–169. Tato kniha říká k tomu, že byli „dva svědkové“ umlčeni ve smrti: „Veřejný tisk se připojil k duchovenstvu v zesměšňování Božího lidu. V jednom listu bylo řečeno: „Je skoncováno s *Ukončeným tajemstvím*.“ Nic však nemohlo být vzdálenějšího pravdě.“

²³ Tyto strany obsahují komentář ke *Zjevení 16:3* týkající se „tří nečistých duchů vycházejících z úst draka, divokého zvířete a falešného proroka.“ „Drakem“ byl satan, „divokým zvířetem“ papežský systém a „falešným prorokem“ protestantské sekty („obraz“ papežského „divokého zvířete“). Většina stran je věnována citátům, jež silně odsuzují militantní systémy světa a válku všeobecně.

²⁴ *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose (Svědkové Jehovovi v Božím předsevzetí)*, strany 98, 100. Na straně 110 publikace odkazuje na tuto kampaň (1919 až 1922) jako na „období obnovy pravého uctívání“.

²⁵ *Ročenka svědků Jehovových 1975*, strana 127; *Strážná věž* z 1. října 1979, strana 26 (česky 1. září 1980, strana 29) a z 1. července 1983, strana 18 (česky 1. února 1984, strana 24).

²⁶ *Milióny nyní žijících lidí nikdy nezemřou* (1920, česky 1922), strana 97. Pro podrobnější dokumentaci k této publikaci viz kniha *Kříze svědomí*, strany 160–162.

Až do roku 1923 byla brožura „*Milióny*“ společně s knihou *Ukončené tajemství* hlavní kazatelskou pomůckou pro hlásání aktuálního poselství svědků při jejich celosvětové náboženské kampani. Z nezaujatého pohledu můžeme jenom stěží říci, že obsah tehdejšího poselství splňuje měřítko kladená na „kvalitní duchovní pokrm v pravý čas“, který měl být poskytován třídou „věrného a rozvážného otroka“. Nicméně, kniha z roku 1988 *Zjevení – Jeho slavné vyvrcholení se přiblížilo!* (strana 164) tvrdí o „dvou svědcích“ ze Zjevení 11: 3–7, kteří podle současného výkladu Společnosti představují pomazané svědky z let 1914–1918, že „**jejich poselství bylo přesné a dobře podložené**“. Myslím, že je rozumné říci, že autor tvrzení o přesnosti a podloženosti poselství tuto větu mohl napsat jenom proto, že nijak nehrozí, že by Společnost ještě někdy publikovala *Ukončené tajemství*, *Milióny nyní žijících lidí nikdy nezemrou* nebo jakoukoli jinou literaturu z tohoto údajně „historického“ období.

Další podrobný průzkum literatury Společnosti Strážná věž z let 1914 až 1919 ukazuje, že v tomto období Společnost při publikování zcela postrádala rozvahu, a že doslova zapomněla „držet jazyk za zuby“. Bylo by urážkou Ježíše Krista naznačit, že vybral tuto organizaci na základě toho, co v roce 1919 předkládala jako *ojedinelé a nezaměnitelné* učení. Spolu se záplavou nových časových proroctví, která se prokázala stejně chybná jako ta předcházející, byla vyřčena a napsána mnohá slova, která bylo později trapné připomínat. Zdá se, že ani tvrdá škola životních zkušeností nevedla k jejich poučení.

ODMĚNA ZA VĚRNOST

Výborně, dobrý a věrný služebník! Byl jsi věrný v mále, svěřím ti mnoho.

— *Matouš 25:21, Nová Bible kralická.*

Služebník neboli otrok z Ježíšova podobenství se měl vyznačovat nejenom příkladnou *rozvahou*, ale také příkladnou *věrností*, a projevování těchto vlastností mělo vést k tomu, že ho Pán při svém návratu odměnil. Podle organizace Strážná věž se toto podobenství doslova naplnilo v roce 1919, kdy Ježíš tuto organizaci jmenoval do pozice správce nad vším svým pozemským majetkem.

Ron Frye věnoval úsilí tomu, aby posoudil, co dnes organizace říká *o svém vlastním působení* v letech 1914–1918, kdy podle svého publikovaného názoru organizace „byla oslaveným Ježíšem Kristem příznivě ohodnocena, a na základě jeho příznivého ohodnocení pověřena dalšími pozemskými služebními přednostmi“. Proto je zarážející, jak Frye uvádí, co čteme v literatuře Společnosti, například ve *Strážné věži* z 15. listopadu 1980 na stranách 25 a 26 (česky 1. listopadu 1981, str. 31 a 9/1981, samizdat):

Podobně jako Izraelité v době Izajášově, **prodali duchovní izraelité sami sebe svými špatnými zvyky, a dostali se do zajetí světové říše falešného náboženství**, totiž Velikého Babylóna a jeho světských milenců. (2. Král. 17:17; 1. Král. 21:20, 25) To se význačným způsobem stalo během první světové války v letech 1914–1918.

Ve *Strážné věži* z 15. července 1960, na stranách 435 a 436 (česky 2/1961, samizdat), Frye nalezl jiný oficiální popis stavu organizace v období zkoumání Kristem, v letech 1914–1918:

¹⁸ Pod vedením této náboženské společnosti byla podniknuta světaširá kampaň, ve které byl oznamován rok 1914 jako konec „časů pohanů“. Tak se svědkové Jehovovi ze Společnosti Strážná věž prokázali jako duchovně bdělí. **Ale Písma je popisují jako ty, kteří mají nečisté oděvy, protože byli tak dlouho spojeni s křesťanským odpadnutím. (Zecharjáš 3:3, 4) Provozovali mnoho špatných náboženských zvyků, projevovali mnoho charakteristických odpadlických rysů a věřili mnohým naukám, které byly typické pro sekty křesťanstva, znázorněné plevem.** Proto na ně v letech 1914 až 1918 přišla ohnivá zkouška podobně zkoušce, které čelili Židé v babylónském zajetí v době mezi rokem 607 a 539 př.n.l.

Zmíněná *Strážná věž* dále pokračuje:

To všechno je postihlo v důsledku jejich prohřešku, kterého se dopustili, protože se báli lidí. V průběhu války nezachovali striktní neutralitu, a také se poskvřnili mnoho nábožensky nečistými zvyky. Jehova a Ježíš Kristus dopustili, aby tito svědkové byli hanobeni, pronásledováni, jejich činnost zakázána a jejich představitelé uvězněni národy tohoto starého světa.

Frye poznamenává, že svědkové sami sebe v tomto období charakterizují jako mající „nečisté oděvy“, zasažení odpadlictvím, s nábožensky nečistými praktikami, ovlivnění plevem sekt křesťanstva, strachující se lidí a zaprodaných do otroctví kvůli nesprávným náboženským zvykům.

Frye tuto situaci pokládá za paradoxní. Právě korunovaný Král, Ježíš Kristus, přichází, aby posoudil *rozvážnost a věrnost organizace*, která v době jeho příchodu sama sebe shledává na cestě odpadlého Izraele, která nevede nikam jinam, než do babylónského zajetí!

Ani já, i když jsem se upřímně snažil, jsem nemohl pochopit, o co vlastně šlo. Na jedné straně je Kristus Ježíš vyličen jako ten, kdo se v roce 1914 chápe své královské moci a vyjíždí „vítězící, aby dokončil své vítězství“ (Zj. 6:2), zatímco na druhé straně zjišťujeme, že počátek jeho vlády je poznamenán téměř naprostým zajetím jeho pozemských služebníků nepřítelem, který je odvádí do babylónských pout. Nezdá se, že tak nějak by měl vypadat slibný začátek vlády vítězného Krále.

Kromě toho, připodobnění příznivců Strážné věže k duchovně nečistým Izraelitům vytváří další problémy. Kniha *Svědkové Jehovovi v Božím předsevzetí* (str. 91) vypočítává některé faktory, které způsobily takzvanou „nečistotu“ svědků v inkriminovaném období 1. světové války:

- Víra, že pozemské vlády jsou „vyšší moci“ neboli „nadřazené autority“ z Římanům 13:1, a z tohoto pochopení plynoucí strach z lidí.
- Přílišné zdůrazňování kvality charakteru člověka.
- Rozšířené uctívání lidí v organizaci.
- Slavení pohanských svátků, například vánoc.

²⁷ *Na kříž se také nahlíží jako na pohanský symbol; svědkové věří, že Ježíš byl přibit na vzpřímený kůl bez příčného břevna.*

- Používání symbolu kříže.²⁷
- Opomíjení Božího jména „Jehova“, později používaného daleko častěji.
- Demokratické volby do odpovědných postavení ve sborech.²⁸

Jestliže pro ně výše uvedené věci znamenaly takový stupeň „nečistoty“, že je jejich právě ustanovený Král musel opustit, a oni se následkem toho ocitli v zajetí, co se dá dále předpokládat? Jistě to, že návratu do svobody a přijetí zpět do Královny přízně *musí předcházet jejich očištění od těchto věcí*. Nehledě na to, že – jak nám [organizace] vysvětluje – došlo k jejich okamžitému pověření „**přednostmi, odpovědnostmi, důstojností a úctou**“, stejně jako i „**vyšším postavením, autoritou a mocí**“, protože nyní byli Královým „**žádaným otrokem**“.²⁹

Podle svých vlastních slov se svědkové Jehovovi navrátili z babylónského zajetí v roce 1919. Nelze tedy dost dobře vysvětlit, že *po svém návratu v tom samém roce stále ještě věřili těm samým naukám, a provozovali ty samé nečisté náboženské zvyky, které je do tohoto zajetí přivedly!*

A činili tak nejenom v roce 1919, ale i v mnoha následujících letech poté, přičemž v některých oblastech, jako například v oblasti uctívání lidí, klesli do větší hloubky, když jejich neustálá chvála pastora Russella a trvání na nutnosti jeho prostřednictvím ke správnému pochopení Bible byly zdůrazněny daleko za únosnou mez.³⁰

Prvním důkazem „nečistoty“ bylo to, že „nadřazené autority“ z Římanům 13. kapitoly byly vysvětlovány jako lidské vlády. Toto vysvětlení bylo v platnosti *ještě deset let poté*, až do roku 1929, kdy je teprve Rutherford změnil, a začal vyučovat, že „nadřazené autority“ jsou Jehova a Ježíš. O 30 let později byl jeho výklad zamítnut, a původní „nečistý“ názor byl znovu přijat. Nečisté v roce 1919 se stalo čistým v roce 1962.³¹

Co se týká další příčiny „nečistoty“, pak je pravdou, že Rutherford později ze *Strážných věží* na mnoho let vymýtil články o lásce, laskavosti, milosrdenství, štědrosti a ostatních křesťanských vlastnostech, protože je pokládal za rozbor „pěstování charakteru“. (jejich odstranění mu umožnilo, aby se místo toho zaměřil na „kazatelskou službu“, s ní spojená organizační opatření a na výklady proroctví). Nicméně po jeho smrti se články znovu začaly objevovat, ačkoli již nejsou označovány jako „rozvíjení křesťanského charakteru“, ale jako pomoc pro to, aby si svědkové oblékli „novou osobnost“. Je přitom zřejmé, že jde o pouhý rozdíl v pojmenování.

Vzhledem ke slavení vánoc si pamatují, že naše rodina je slavila asi až do roku 1930. V betelu v Brooklynu je slavili nejméně až do roku 1926, včetně dávání dárků, vánočních věnců a ozdob, a ostatních zvyků. Co se týká kříže, který je dnes odsouzen jako čistě pohanský symbol, ten se na přední straně *Strážné věže* objevoval až do 15. října roku 1931! (Viz obrázky na následující straně.)

²⁸ *V podstatě shodnou prezentaci všech těchto bodů najdeme ve vydání Strážné věže z 1. května 1989 na stranách 3, 4 (česky 1. dubna 1990, strany 3, 4).*

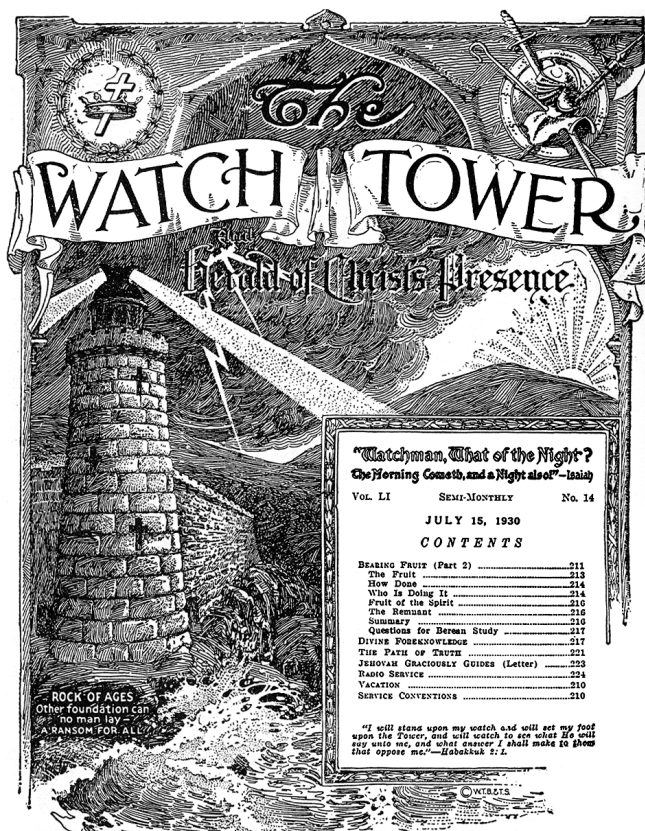
²⁹ *God's Kingdom of a Thousand Years Has Approached (Boží tisícileté Království se přiblížilo), strany 354, 356.*

³⁰ *To pokračovalo až do konce 20. let; dokumentace z publikací Strážné věže viz kniha Krize svědomí, strany 139–151 a 336–348.*

³¹ *Strážná věž tvrdí, že k žádnému vývoji nedošlo, protože dříve její členové nechápali, že jejich podřízenost „nadřazeným autoritám“ má být pouze relativní. To prostě není pravda. Z publikací před rokem 1919 jasně vyplývá, že tomu rozuměli. Viz 13. kapitola, strany 406–410.*

Personál ústředí Společnosti Strážná věž slaví vánoce v jídelně brooklynského betelu, rok 1926. J. F. Rutherford je v čele prostředního stolu.

Titulní strana **Strážné věže** z 15. července 1930. Používání kříže údajně přispělo k tomu, že lidé spojení se Strážnou věží byli Kristem v období mezi léty 1914–1918 pokládáni za „nečisté“. Ale na titulní straně **Strážné věže** byl kříž stále nápadně zobrazován až do 15. října 1931, tedy ještě téměř 12 let po roce 1919, kdy Kristus údajně vybral organizaci Strážná věž jako svůj schválený sdělovací prostředek. Znak „kříže a koruny“, který se nachází v levém horním rohu titulní strany, byl rovněž vyráběn v podobě kovového odznáčku, a členové Strážné věže jej nosili jako ozdobnou brož.

Je pravda, že takzvaná „demokratická forma sborového upořádání“, charakteristická volbami do rady starších za účasti členů celého sboru, byla násilím potlačena v roce 1932. To ale bylo až *třináct let* po vyjití ze zajetí! Důsledkem této eliminace kromě toho byla doslovná duchovní diktatura, provázená soustředěním veškeré moci v rukou jediného člověka, soudce Rutherforda, prezidenta Společnosti. Jak jsem podrobně popsal v knize *Krise svědomí*, ani tato změna nevydržela déle než 40 let. Rok 1972 byl svědkem znovuzavedení rad starších do sborového uspořádání s jediným, byť podstatným rozdílem, že starší nejsou voleni, ale jmenováni organizací. A nakonec, léta 1975–76 přinesla demontáž prezidentské autority, a její přenesení na vedoucí sbor.³²

Proč je tak obhajováno učení o údajném babylónském zajetí v letech 1918–1919? Proč je tolik zdůrazňováno propuštění z tohoto zajetí na jaře roku 1919, ze kterého přední představitelé Společnosti a s nimi celé hnutí vyšli úplně stejní jako předtím do něho vešli? Proč by měl Kristus vybrat tento nespornými omyly sužovaný zdroj informací jako příklad věrnosti a rozvahy, jako jedinou organizaci, která úspěšně složila zkoušku, a kterou by byl ochoten pověřit duchovním vedením celého lidstva? A konečně, proč tento údajně vyvolený sdělovací prostředek okamžitě po svém pověření zahájil svoji činnost omylem dalšího falešného proroctví, ve kterém do celého světa oznámil, že rok 1925 bude začátkem nového milénia? Vždyť i muž, který tento vyvolený „sdělovací prostředek“ řídil, byl později v souvislosti s nesplněným proroctvím roku 1925 nucen – podle svých vlastních slov – připustit: „I made an ass of myself – udělal jsem ze sebe osla“.³³

Shledávám to všechno nejenom jako matoucí, ale také jako ponižující pro Boží slovo a urážející moudrost a moc a královské postavení Božího Syna. Zdá se, že šlo o zmatené úsilí komplikovaně vysvětlit Bibli na základě svého vlastního vývoje, místo aby se na prožitou zkušenost přímočaře a čestně nahlíželo v jasném, mocném a odhalujícím světle Písma.

Pro Rona Frye a ostatní je prostě nemyšlitelné, že by členové té samé organizace, jenž po čtyřicet let pronášela falešné předpovědi vybudované na časových spekulacích (některé založené na rozměrech egyptských pyramid), a kteří se stali do té míry „nečistými“, a tak dalece odpadli od pravdy, že je Bůh opustil a nechal upadnout do babylónského zajetí; že by ti samí lidé byli náhle oslaveni a pozdvíženi do vznešených služebních předností, ve kterých jim byla dána důvěra Mistra, Ježíše Krista, aby se na zemi starali o jeho rostoucí zájmy. Ron Frye to shrnul takto:

Je to podobné, jako kdybyste zašli za obchodníkem, který se v důsledku své vlastní hlouposti a neschopnosti dostal do vážných finančních problémů, ve kterých promrhal i značnou část vašich prostředků, a musel vyhlásit bankrot, a vy byste mu řekli: Pracoval jsi dobře. Promarnil jsi většinu z toho, co jsem ti svěřil, proto jsem se rozhodl dát ti úplně všechno, co ještě mám.

Ale taková je podstata toho, co měl Kristus podle všeho udělat.

³² Viz kniha *Krise svědomí*, strany 21 až 25.

³³ *Strážná věž* z 1. října 1984, strana 24, poznámka pod čarou (česky 6/1985, strana 31, samizdat, věta je tam přeložena jako „Choval jsem se hloupě“); *Krise svědomí*, strana 128. Z hlediska celosvětové kampaně ohledně roku 1925 nejenže sám ze sebe udělal „osla“, ale zdiskreditoval také všechny sbory stoupců *Strážné věže* po celém světě.

„TŘÍDA OTROKA“ DNES

Opusťme nyní dobu Charlese Taze Russella i období roku 1919 a začátku dvacátých let, a zaměřme se na *současné působení* skupiny, kterou Strážná věž označuje jako „třídu otroka“. To je, konec konců, jediná oblast známá dnešním svědkům Jehovovým, z nichž většina ani víc ze své vlastní zkušenosti nemohla poznat.

Po mnoho let svědkové Jehovovi vysvětlují podobenství o rozdělování duchovního pokrmu tak, že se na této činnosti podílí všichni zbývající pomazaní jednotlivci z dnešní třídy otroka, jejichž počet je v době psaní této knihy asi 8 800. Nauka dále upřesňuje, že jako členové kolektivní skupiny jsou *všichni* v postavení správců Pánových pozemských záležitostí.³⁴

Jak pravdivý je obrázek o společné tvůrčí duchovní činnosti a administrativní správy Pánova majetku *všemi* jeho pomazanými služebníky? Začněme tím, že předložíme stanovisko organizace k tomu, co je duchovním pokrmem, a jak je rozdělen.

Svědkové Jehovovi nemají nejmenších pochyb o tom, že „pokrm v pravý čas“ poskytovaný třídou otroka jsou informace, které v podobě publikací a pokynů v dopisech přicházejí z ústředí Strážné věže v Brooklynu. V tomto pochopení jsou po mnoho let utvrzováni prostřednictvím jednoho článku za druhým. Typickou ukázkou může být *Strážná věž* z 1. února 1952 (str. 79, 80), která rozebírá, jak by svědkové měli reagovat na to, co čtou:

... tedy neusilujme o to, abychom převzali povinnosti otroka. Naším úkolem je přijímat, strávit a vstřebat pokrm, který je nám přeložen, a nechceme se přitom zříkat některé jeho části jenom proto, že by chutí nevyhovovala našim myšlenkovým pochodům. Pravdy, které oznamujeme, nejsou založeny na osobním názoru jednotlivce, který by byl v protikladu k tomu, co nám jako pokrm v pravý čas předkládá organizace rozvázného otroka.

O 30 let později, 1. ledna 1986 *Strážná věž* (česky 1. srpna 1986, strana 14 a 10/1986, samizdat) znovu zřetelně uvádí oficiální názor, že pokrm poskytovaný třídou otroka je látka publikovaná v časopise *Strážná věž*. Článek nejprve popisuje stavební aktivity Společnosti, včetně vybudování nových tiskáren v různých zemích a návrhu na stavbu 35 patrové výškové budovy v Brooklynu, a pak na straně 25 dodává:

Je všechna tato stavební a organizační činnost opravdu nutná? Ano, má-li „věrný a rozvázný otrok“ dále poskytovat duchovní „pokrm v pravý čas“. Takový pokrm je nezbytně nutný, protože „Boží domácnost“ stále roste, a kázání se po celém světě děje ve více než 200 jazycích.

³⁴ *Knih* **Sjednocení v uctívání jediného pravého Boha** z roku 1983 (česky 1991) na straně 120 píše ohledně osob vstupujících do organizace: „I ti budou potřebovat duchovní pokrm, a ten jim bude předkládán kolektivním ‚otrokem‘, Kristovými duchem pomazanými služebníky. Abychom se líbili Jehovovi, musíme přijímat poučení, které on opatřuje tímto sdělovacím prostředkem, a jednat v plném souladu s ním.“ Podobně i kniha **God's Kingdom of a Thousand Years Has Approached (Boží tisícileté Království se přiblížilo)** na straně 343 píše o příchodu věřících z pohanů do raného křesťanského sboru, a říká: „Poté, co se sami stali duchovními ‚služebníky‘, měli se také podílet na práci sycení.“

„Pokrmem“ se tedy bezpochyby myslí tištěné informace sepsané a publikované Společností Strážná věž s ústředím v Brooklynu. Nabízí se proto různé otázky.

Termín „otrok“ je vysvětlován jako skládající se ze *všech* pomazaných křesťanů na světě. Jak, ptají se mnozí svědkové, se v praxi všichni tito pomazaní podílejí na tvorbě a šíření duchovního pokrmu? Já jsem již na samém počátku nemohl pochopit, jakým konkrétním způsobem pomazaní (alespoň ti z nich, kteří nežili v Brooklynu) přispívali k předkládanému duchovnímu „pokrmu“. Můj otec byl pokřtěn v roce 1913, a hlásil se k pomazanému ostatku, stejně jako i moje matka a další z mých příbuzných. Já jsem začal vyznávat nebeskou naději v roce 1945, když mi bylo 23 let. Nicméně, nové myšlenky a nové nauky, které byly pravidelně publikovány (nahrazující staré myšlenky a staré nauky), byly pro všechny z nás stejným překvapením jako pro každého, kdo z ostatku nebyl.³⁵

Někteří v mém okolí naznačovali, že pomazaní se v obecném slova smyslu podílejí na šíření duchovního pokrmu tím, že jej přijímají a sdílejí s druhými. To se zdálo jako umělé vysvětlení, protože ostatní nepomazaní křesťané dělali přesně totéž.

Ti svědkové, kteří nemají ani nejmenší představu o tom, jaké organizační procesy a celkové dění probíhají v mezinárodním ústředí v Brooklynu, se nepochybně, a přitom zcela neurčitě, domnívají, že musí existovat nějaký způsob, jehož prostřednictvím pomazaní z celého světa předávají výsledky svého tvůrčího duchovního myšlení, čtení a zkoumání Bible a závěry, ke kterým dospějí, do brooklynského ústředí, kde se tyto výsledky jejich duchovní práce dostanou až k vedoucímu sboru, který slouží jako „mluvčí“ třídy otroka, a jako jeho administrativní složka. Organizace navíc tím, jak pečlivě střeží proces, který vede k uveřejnění nové nauky, sama přispívá k dohadům, kterými se svědkové snaží dát do souvislosti duchovní pokrm, tisíce pomazaných roztroušených po celém světě, a ústředí v New Yorku. (Někteří zvěstovatelé si dokonce myslí, že Společnost se pomazaných na jejich názory pravidelně, snad formou stručného přehledu, dotazuje.)

Cím blíže se ale někdo ústřednímu bodu organizačního soukolí pohybuje, tím přesnější obrázek si může udělat. Myšlenka o kolektivní účasti osmi tisíc pomazaných na přípravě a šíření duchovního pokrmu, a tím pádem o jejich společné účasti na správě pozemských záležitostí a zájmů Pánovy domácnosti je zcela teoretická, a v praxi nemá nejmenšího uplatnění. Z mnoha publikovaných vysvětlení biblických textů je toto tvrzení snad největší iluzí, se kterou kdy organizace přišla. Neboť je zcela nepopíratelné, že méně než 1 procento pomazaných svědků se podílí na tom, co svědkové Jehovovi dostávají v podobě biblického materiálu, rozhoduje o organizačních opatřeních a řídí činnost jak ostatních pomazaných, tak všech dalších členů organizace.

KDO VE SKUTEČNOSTI VYTVÁŘÍ „POKRM“?

Částečně jsem to začal chápat po absolvování školy Gilead v roce 1944, a další porozumění přišlo během mé služby v administrativním postavení v Karibské oblasti. Můj osobní kontakt a korespondence s Kanceláří prezidenta Společnosti mě nenechaly na pochybách, kdo rozhoduje o tom, co se bude číst a studovat ve sborech po celém světě, co bude námětem

³⁵ Až roku 1945, kdy mi bylo 23, jsem uvěřil, že nebeská naděje popisovaná v Písmech se vztahuje i na mne.

poselství a jak se kázání bude provádět. Rozhodnutí nikdy nevzešlo odjinud než z brooklynského ústředí.

Další potvrzení tohoto závěru jsem dostal, když jsem byl v roce 1965 požádán prezidentem Nathanem Knorrem, abych začal pracovat v Brooklynu. Byl jsem přidělen do redakčního oddělení. Když nepočítám viceprezidenta Freda Franze, který sice byl formálně členem redakčního oddělení, ale ve skutečnosti měl nezávislé rozhodovací postavení, z pracovníků oddělení se mezi pomazané počítali pouze dva lidé, já a Karl Klein.³⁶ Ostatních šest nebo sedm členů patřilo mezi „jiné ovce“, nevyznávali proto nebeskou naději a nepatřili mezi „věrného a rozvážného“ otroka. Většina z publikovaného materiálu tak byla dílem křesťanů, kteří nepatřili k pomazaným.

Samozřejmě, že přicházely i články od pomazaných bratrů z jiných zemí.³⁷ Jejich obsah byl ale závislý na *posouzení, opravě a někdy i naprostém přepsání* Karlem Adamsem, který byl dozorcem redakčního oddělení, ačkoli nepatřil k pomazaným. Nejenom, že Karl články opravoval sám. Bylo běžnou praxí, že je dával k přepracování ostatním nepomazaným pracovníkům oddělení. Nikdo z jeho nadřízených proti tomu neměl žádné námitky.

Jedinou výjimkou z tohoto pravidla byla práce viceprezidenta Freda Franze. V tomto případě měl Karl pokyn od Nathana Knorra, aby změny provedl až po vyžádání Fredova souhlasu.

Na jednom zasedání vedoucího sboru jsme probírali přípravu duchovního pokrmu, a Prezident Knorr spontánně připustil, že většina z něho je připravována „jinými ovci“. Pro nikoho, kdo pracoval v redakčním výboru, to nebylo prozrazení žádného tajemství. A třebaže dnes v redakčním oddělení pracuje podstatně více lidí, stále je naprostá většina duchovního pokrmu připravována lidmi, kteří se k pomazané třídě otroka nehlásí.³⁸

Jedním z tvrzení, jehož cílem je nějak vysvětlit tento nepřirozený stav, je myšlenka, že *ačkoli výzkum, tvůrčí činnost a vlastní psaní je dílem „jiných ovcí“*, jsou to pomazaní, kteří musí všechno přečíst a schválit, než dojde k publikování. Vytváří se tak dojem, že jejich činnost publikovanému materiálu dodává nádech pomazání nebo vyšší kvality.³⁹ Kolem a kolem, již jenom to, že se takto musí argumentovat, aby se vysvětlilo, že se pomazaní na tvorbě duchovního pokrmu podílejí, svědčí o nepřirozeném výkladu této části Ježíšova podobenství.

Někdy se stalo, že Společnost dostala dopisy od pomazaných, které obsahovaly biblické zamyšlení nebo v nich byla vznesena nauková otázka.⁴⁰ Dopisy byly předány mužům, kteří pracovali v „oddělení korespondence“. Ani tito muži, mezi které například patřili Fred Rusk, Gene Smalley, Russell Dixon a Raymond Richardson, se převážně nehlásili mezi pomazané. Toto oddělení je v činnosti až dodnes, a dodnes rovněž platí, že jeho pracovníci dopisy přečtou a odpoví na ně, aniž by je postoupili dále. Pouze ve výjimečných případech, když se zdá, že obsah a příslušná odpověď přesahují míru jeho kompetence, daný pracovník dopis předá

³⁶ Přestože Klein vzhledem k odpracovaným letům v redakčním oddělení byl „služebně starším členem“, nikdy nedostal za úkol napsat článek, který byl obzvlášť důležitý. Příčinou nebyla zaujatost vůči němu, ale spíše jeho způsob psaní, v němž se často projevovala jistá nestálost v dokazování, logice či úsudku.

³⁷ Téměř ve všech případech přišel článek proto, že prezident Knorr zadal nějakému člověku jeho napsání.

³⁸ Redakční oddělení se v posledních letech skládá z cca 20 či více osob, z nichž většina patří k „jiným ovci“.

³⁹ Srovnej *Agea 2:11, 12*.

⁴⁰ Obecně se to vědělo pouze tehdy, pokud se pisatel zvlášť zmínil, že je z „pomazaných“.

jednomu z výborů vedoucího sboru. Tentýž postup se ale uplatňuje, když dojde dopis od něko- ho, kdo nepatří ke třídě pomazaných. Samotná skutečnost, že dopis byl napsán někým z po- mazaných, téměř nikdy nehraje žádnou roli, a dopisu není přikládána o nic větší váha. Muži z oddělení korespondence se přitom podřizují běžnému, dávno zavedenému organizačnímu postupu.

Dopisu a jeho obsahu naopak může dodat váhu *postavení autora na organizačním žebříč- ku*, a to bez ohledu na to, zda se hlásí nebo nehlásí k „pomazaným“. Dopisům oblastního do- zorce nebo člena výboru odbočky je téměř vždy věnována zvýšená pozornost, a není přitom vůbec důležité, zda autoři jsou nebo nejsou pomazaní; je daleko pravděpodobnější, že dopisy od organizačně důležitých osob dojdou až do jednoho z výborů vedoucího sboru, zatímco do- pisy od pomazaného svědka, který nezastává postavení vyšší než staršího sboru, skončí u jed- noho z mužů v oddělení korespondence. Říkám to s jistotou, protože jsem nejenom 15 let pracoval v redakčním oddělení, ale také strávil 9 let v redakčním výboru vedoucího sboru a dobře proto vím, jaká korespondence se k nám dostala, a to jak z 90 nebo více odboček z ce- lého světa, tak i z kanceláří redakčního a služebního oddělení. Bez váhání mohu prohlásit, že ani v ústředí redakčního a služebního oddělení, ani ve vedoucím sboru se nekladl žádný zvláštní důraz na to, zda autor sdělení patří nebo nepatří k pomazaným, a nebyly v tomto ohle- du vznášeny žádné dotazy. Ve většině případů to nebylo známo a nepatřilo to mezi důležité nebo rozhodující činitele.

INFORMACE Z KAZATELSKÉHO POLE

V roce 1976, bezprostředně po organizační přestavbě v brooklynském ústředí, došlo k setkání se třemi různými skupinami mužů odpovědných za práci na křesťanském kazatelském poli. Byli požádáni, aby se vyjádřili k široké škále oblastí, které se vztahovaly k duchovnímu sycení svědků a k jejich činnosti ve službě. V každé skupině bylo kolem stovky mužů. Muži v první skupině zastávali postavení členů výborů odboček z různých zemí, ve druhé skupině byli cestu- jící dozorcí ze Spojených států a třetí skupina sestávala ze starších reprezentativně vybraných ze sborů amerických svědků. Když ústředí provádělo výběr mužů na tato výjimečná setkání, o tom, zda se někdo z pozvaných hlásí k „pomazaným“ se neuvažovalo, nebyla tomu dána přednost, ba ani se na toto kritérium nepomyslelo. Vedoucí sbor a ostatní pracovníci v Brookly- nu, kteří sestavovali jmenné seznamy, v naprosté většině případů nevěděli, kdo patří či nepatří k „pomazaným“. Nebylo to důležité.

Každý rok vedoucí sbor prostřednictvím svého služebního výboru plánuje „návštěvy zóno- vých dozorců“, během kterých členové vedoucího sboru nebo jím pověřeni zástupci cestují do dané země, a jako oficiální představitelé Společnosti tráví několik dní na odbočce. Každá kan- celář odbočky by měla být navštívena alespoň jednou do roka. Náplň vlastního programu mluvjí sama za sebe.

Jako člen vedoucího sboru jsem se při své návštěvě měl setkat s řadou osob. Některé země měly desetitisíce zvěstovatelů. Na koho jsem měl povinnost se zaměřit? Můj den nejčastěji za- čínal tak, že jsem se při snídání setkal s pracovníky betelu neboli domova, ze kterého byla říze- na činnost v té oblasti. Dostal jsem seznam jmen, podle kterého jsem věděl, kde sedí členové odbočky, kteří toho dne budou mít komentář k dennímu textu. Nikdy jsem ze seznamu nevěděl, zda ten, kdo je pověřen komentářem, patří k pomazaným, a je tedy členem „třídy věrného

a rozvážného otroka“. Pokud tomu tak bylo, dozvěděl jsem se tuto skutečnost jen pokud se o ní někdo v rozhovoru náhodou zmínil. Nebyly k dispozici žádné informace, které by mě na tyto svědky upozorňovaly, a nebylo učiněno žádné opatření pro rozhovor s někým z toho důvodu, že patřil k „pomazaným“.

Jiné povinné setkání se týkalo misionářů. Jednalo se o společné jídlo, před kterým jsem k nim měl proslov. Opět, nebylo učiněno žádné opatření proto, aby ti z misionářů, kteří se hlásili k „pomazaným“, se mnou mohli mluvit.

Ještě jiné naplánované setkání bylo mezi mnou a jedním nebo dvěma cestujícími dozorci (krajskými nebo oblastními), vybranými výborem odbočky. Jenom zřídkakdy patřili někteří z těchto mužů k pomazaným.

Nejdůležitějším setkáním během mé návštěvy bylo vždy setkání se členy výboru odbočky, kterých obvykle bývá tři až sedm. V převážné většině zemí se tyto výbory skládaly z mužů, kteří nebyli „pomazáni“.

Na programu mohl, ale nemusel být proslov pro řadové svědky ze sborů země, kterou jsem navštívil. Žádná další setkání nebo rozhovory nebyly plánovány. Jak opakovaně říkal člen vedoucího sboru Milton Henschel (pozdější prezident Společnosti, pozn. překl.), návštěva zónového dozorce je především kontrolou odbočky. Její podstata byla pracovního charakteru, převážně soustředěná na organizaci a administrativní způsobilost. Zástupce vedoucího sboru věnoval nejvíce času práci členů výboru odbočky a jejím zaměstnancům.

Pokud by silný důraz, který se v publikacích Strážné věže a další literatuře klade na „věrného a rozvážného otroka“ (dnes sestávajícího z asi 8 800 osob), kterému panující král Ježíš Kristus svěřil dohled nad vším svým majetkem, měl *opravdovou váhu a význam*, pak by setkání s nimi bylo hlavním bodem každé návštěvy zónového dozorce. Vedoucí sbor je představován jako mluvčí těchto pomazaných. Jak za ně může mluvit, aniž by přesně věděl, co si oni myslí? Dalo by se očekávat, že vedoucí sbor se o jejich názor na veškeré duchovní záležitosti, zejména na vyučování a kazatelskou činnost, bude hluboce a intenzivně zajímat. Ale co shledáváme? Pečlivě je naplánováno, aby cestující zástupce vedoucího sboru mluvil se členy výborů odboček, pracovníky odboček, cestujícími dozorci a misionáři (kterým je často poskytnut finanční příspěvek, aby se do místa setkání mohli dopravit), *ale není učiněno žádné opatření pro setkání a rozhovory s „pomazanými“ členy třídy „věrného a rozvážného“ otroka*.

Pokud by zdůrazňovaný význam této třídy měl být opravdový, pak by vedoucí sbor měl ze všech zemí světa k dispozici seznamy jednotlivých členů „třídy věrného a rozvážného otroka“, kterou podle svých slov zastupuje. Místo toho jediné seznamy, které má, jsou jmenné seznamy členů jednotlivých korporací organizace (jako je Pensylvánská biblická a traktátní společnost Strážná věž), členů výborů odboček nebo cestujících zástupců Společnosti. Rozhodujícím faktorem pro to, aby se něčí jméno dostalo na seznam, není to, zda je někdo „pomazán“ nebo ne, ale *organizační postavení*, které zastává. Jméno někoho, kdo se hlásí k „pomazaným“, se dostane na seznam jenom tehdy, jestliže slouží ve stejném postavení jako jeho „nepomazaní“ kolegové.

Když se vedoucí sbor při zcela výjimečných příležitostech rozhodl vybrat nové členy, tyto seznamy byly jediné, které jsme mohli použít k tomu, abychom z nich určily „pomazané“ muže, kteří by mohli být kandidáty na členství ve vedoucím sboru. Nicméně, jména odhadem 95 procent pomazaných na těchto seznamech nejsou.⁴¹

⁴¹ *Ve svých záznamech ze 70. let mám seznam jen přibližně 200 z 10 000 „pomazaných“, kteří v té době žili. Ti všichni byli buď členy korporace, nebo pracovali v odbočkách či jako cestující dozorci.*

VLIV POMAZANÝCH V ÚSTŘEDÍ

Svědům Jehovovým je občas připomenuto, že „největší množství pomazaných na světě je možné najít v brooklynském betelu“.⁴² To je skutečnost. Na druhou stranu, je to úplně bezvýznamné vzhledem k celosvětovému řízení díla svědků, nebo k duchovnímu pokrmu, který je jim předkládán, nebo k porozumění Bibli a naukovým informacím, které svědkové dostávají z tohoto mezinárodního ústředí.

Žádný ze členů ústředí, který se hlásí k „pomazaným“, ale který nemá přednost patřit k vnitřnímu kruhu vedoucího sboru, není nikdy – na základě svého „pomazání“ – pozván na zasedání vedoucího sboru, aby zde vyjádřil svůj názor. Ani není nikdy požádán o názor proto, že je „pomazaný“ a jenom málokdy je kvůli svému „pomazání“ osloven, jestliže se má rozhodovat o významných záležitostech. Je stejně tak v nevědomosti o tom, co se probírá na zasedáních vedoucího sboru, jako je kterýkoli devatenáctiletý mladík, jenž je řadovým členem rodiny betel v brooklynském ústředí. A přece je údajně částí třídy „věrného a rozvázného otroka“, které Pán svěřil všechen svůj majetek!⁴³

Vedoucí sbor někdy potřebuje znát názor ostatních. V takovém případě se dotazuje úředníků z organizační exekutivy, z nichž někteří rovněž slouží jako tajemníci jednotlivých výborů vedoucího sboru (a v tomto postavení mají přednost přednést své stanovisko na setkáních členů výboru, ačkoli se nezúčastňují oficiálních zasedání vedoucího sboru). Nebo dochází k tomu, že je vyžádáno stanovisko členů výborů odboček nebo brooklynského služebního oddělení. Ale to jsou místa, na kterých se většinou nacházejí muži, kteří se nehlásí mezi „pomazané“.

Jak vůbec může být tato skutečnost dána do souladu se zastávaným tvrzením? Vedoucí sbor nepředstírá, že je sám o sobě „věrným a rozvázným otrokem“. Jestliže je tedy výše zmíněné tvrzení pravdivé, a jestliže vedoucí sbor prostě jenom jedná *jménem* kolektivní třídy „pomazaných“ jako její představitel a mluvčí, jak mohou členové tohoto vedoucího sboru mít kolem sebe v brooklynském ústředí „největší množství pomazaných na světě“, a přitom nemít žádné opatření proto, aby se svých spoluslužebníků ze třídy „věrného a rozvázného“ otroka mohli zeptat na jejich názor a zjistit, co si myslí? Skutečností je, že žádný takový pracovní postup není. A nikdy nebyl vypracován.

Jak jsem uvedl, vznešená úloha a přednosti oněch přibližně 8 800 „pomazaných“, tak jak jsou vylíčeny ve zveřejněných naukách, jsou pouze teoretické a iluzorní. Neodpovídají skutečnosti, nemají reálnou podstatu. V důsledku veškerá loajalita a zbožná úcta, kterou svědkové Jehovovi v počtu 6 miliónů prokazují třídě „věrného a rozvázného otroka“, je prokazována malé skupině mužů v počtu asi kolem dvanácti, kteří vytvářejí vedoucí sbor. Jakékoli jiné postavení v organizaci, ať už staršího ve sboru, krajského nebo oblastního dozorce, misionáře, betelity, člena výboru odbočky nebo člena mezinárodního ústředí – žádné z těchto postavení nezískává na větší důležitosti, je-li zastáváno někým, kdo se hlásí k pomazaným. Jeho názoru

⁴² Viz například *Strážná věž* z 15. února 1981, strana 19 (česky 15/1981, strana 10, samizdat).

⁴³ Na mém seznamu ze 70. let je 24 „pomazaných“ mužů z brooklynského ústředí, kteří nepatřili k vedoucímu sboru. Za devět let svého působení ve vedoucím sboru si nevzpomínám, že by jediný z nich byl kdy pozván, aby se vyjádřil před vedoucím sborem jako celkem k jakémukoli námětu.

kvůli tomu nebude věnována větší pozornost, nebo nebude mít větší slovo v tom, co se tiskne nebo co se odehrává, než je tomu v případě jeho nepomazaných spolupracovníků.

Kdyby bylo možné shromáždit všech 8 800 nyní žijících „pomazaných“ na jednom místě (nebo alespoň většinu z nich), a pak jim položit otázku „čemu ‚věrný a rozvázný otrok‘ věří, a co vyučuje v dané záležitosti“, pak není nejmenších pochyb o tom, že doslova všichni by odpověděli citáty z publikací Společnosti Strážná věž, anebo by na ně odkázali jako na zdroj závazné odpovědi. Jejich odpověď by nebyla opravdu jejich vlastní, pouze by byla opakováním, ozvěnou toho, co jim někdo řekl, protože oni sami se neúčastnili žádné fáze vydávacího procesu, při kterém byl daný názor vytvářen a posléze předložen. I kdyby představovali valnou většinu takzvané „třídy otroka“, nemohli by ani za tuto třídu mluvit, protože by jenom mohli opakovat, co již přijali. Měli by strach jednat jinak

Ve skutečnosti vidíme vzhledem k „pomazaným“ jenom *jeden* charakteristický rys, a to když jednou ročně – při příležitosti Pánovy večere – pomazání přijímají chléb a víno, zatímco ostatní pouze přihlížejí. Po zbytek roku nemá to, že jsou členy „třídy otroka“, žádný význam. Pouze když připadá v úvahu jejich jmenování do vedoucího sboru, stává se jejich „pomazání“ rozhodujícím činitelem, protože teprve v tomto okamžiku se dá mluvit o *sine qua non, podmínce bez které nelze státi se jedním* z jeho členů. Pokud se pomazaný nachází vně úzkého okruhu mocné správní skupiny, zjišťuje, že jeho příslušnost k „pomazaným“ nehraje žádnou roli v tom, co dělá, k čemu přiklání svůj hlas, jaká pozornost se věnuje jeho názorům, nebo jaká pověření dostává od organizace. Oněch 8 800 „pomazaných“, kteří nejsou částí vedoucího sboru, si je této skutečnosti vědomo. Současní členové vedoucího sboru to ví také, ale je patrné, že jim to nedělá velké starosti.

Strážná věž z 1. března 1981 (česky 16/1981, samizdat) se pokouší ospravedlnit výše popsanou situaci, ve které třída všech pomazaných hraje tak nepatrnou roli ve směru, kterým se Společnost ubírá, aniž by přitom upřímně připustila, jaká je skutečnost. Nejprve cituje známý text z Izajáše 43:10–12, ve kterém Jehova nazývá Izrael jak „svým služebníkem“, tak „svými svědky“, a pak na straně 25 přináší následující vysvětlení:

Ne všichni jednotlivci se podíleli na správě národních záležitostí, a přece všichni vytvářeli jeden národ, Božího služebníka. Jenom někteří z nich napsali knihy Starého zákona, popřípadě pořizovali jejich opisy; přesto apoštol Pavel mohl říci o celém izraelském národě, že „jim byla svěřena Boží posvátná prohlášení“. (Ří. 3:1, 2)

Účelem použitých příkladů je ale jenom celou věc zamlžit a zneprůhlednit. Jehova u Izajáše ve 43. kapitole mluví o svém „služebníkoví“ a o svých „svědcích“, nikoli o „administrativních pracovnících“ nebo „inspirovaných pisatelích“. *Všichni*, o kterých se Jehova zmiňuje, byli pověřeni službou, každý jednotlivě měl sloužit. Všichni měli být jeho svědky a dotvrzovat jeho božskou moc tím, že v něho *každý sám za sebe* uvěřil. Spornou otázkou nebyla administrativní správa národa nebo inspirace biblických pisatelů. Křesťanský sbor je založen na zcela jiném základě, než byl Izrael, kde lidé museli poslouchat pozemského krále a jeho správní úředníky. Křesťanský sbor má jen jednoho, a to nebeského Krále a Správce, Ježíše Krista, který je Hlavou každého jednotlivého muže a ženy, kteří v něj projevují víru.⁴⁴ A inspi-

⁴⁴ 1. Korintánům 11:3; Efezanům 1:22, 23.

rovaná Písma byla dokončena v 1. století n.l., aniž by bylo učiněno opatření proto, aby v psaní někdo v poapoštolských dobách pokračoval. Srovnání, která použila Strážná věž, nemají opodstatnění pro křesťany v dnešní době. A uvedené příklady zcela jistě neospravedlňují k tomu, aby Ježíšovo podobenství o věrném služebníkovi bylo použito tak, aby malá skupina osob kontrolovala a nařizovala, co ostatní členové mají přijímat jako své vlastní porozumění Božímu slovu a jak je mají uplatňovat.

Společnost vykládá Ježíšovo podobenství o věrném a rozvázném služebníkovi způsobem, ve kterém nacházíme řadu nesrovnalostí. Například při komentářích k ostatním Ježíšovým podobenstvím Strážná věž opakovaně uvádí, že se týkají *všech* pomazaných křesťanů, a že *každý z nich* se na obrazné činnosti podílí. Když podobenství mluví o tom, že rybáři používají síť, vysvětlení je, že *všichni* pomazaní křesťané jsou rybáři, nejenom někteří z nich. (Matouš 13:47–50) Když podobenství popisuje hosty pozvané na svatební hostinu, výklad je, že ačkoli někteří se prokázali jako nehodnými pozvání, *všichni* pomazaní křesťané obdrželi pozvání, nikoli pouze někteří z nich. (Lukáš 14:16–24) Když podobenství vypráví o služebnících, kterým pán svěřil správu svých finančních záležitostí, rozbor je důsledný v tom, že nahlíží na *všechny* pomazané křesťany jako na ty, kteří obdrželi část z těchto prostředků; míra obnosu ke spravování byla různá, ale nikdo nebyl ze správy vyjmut. (Lukáš 19:11–27; Matouš 25:14–30) Když podobenství pojednává o moudrých pannách, které měly své lampy hořící, aby nezmeškaly pánův příchod, komentář ukazuje, že *všichni* pomazaní křesťané mají bdít a být plní „oleje“ svatého Ducha, aby svítily jako světlo v tomto světě. (Matouš 25:1–10) Čtenář ostatně nemůže chápat Ježíšova podobenství jinak, než že se vztahují na něj jako jednotlivce, a že on osobně musí podle Ježíšova vybidnutí jednat. V protikladu k běžnému způsobu výkladu, když Strážná věž aplikuje podobenství o věrném a rozvázném otroku, používá jej *pouze na některé* služebníky ze třídy otroka, a představuje *pouze některé* služebníky jako pověřené administrativní správou pozemských zájmů a přípravou a dodáváním duchovního pokrmu.

Autor článku, o němž mluvíme, (*Strážná věž* z 1. března 1981, česky 16/1981, samizdat) se na straně 26 letmo pokouší čtenáře ujistit, že *všichni* pomazaní členové třídy otroka se podílejí na činnosti spojené s duchovním pokrmem. Píše:

Apoštolové, dokud byli naživu, měli výraznou odpovědnost za duchovní vyučování „domácnosti víry“. Obdobně značnou odpovědnost měli i jmenovaní „pastýři stáda“. Apoštol Petr ale ukazuje, že *všichni* „vyvolení“ byli pověřeni činností správců pravd Božího slova. Každý jednotlivý člen sboru přispíval k budování těla sboru. (Ef. 4:11–16; 1. Petra 1:1, 2; 4:10, 11; 5:1–3) V písmu nacházíme jasný podklad pro tvrzení, že *všichni* pomazaní následovníci Ježíše Krista vytváří Božího „služebníka“, jehož je Ježíš Pánem. Tento služebník neboli „otrok“ jako kolektivní skupina poskytuje duchovní pokrm pro jednotlivé členy sboru, kteří v domácnosti vytvářejí „čeled““. Tito jednotlivci mají užitek jako příjemci tohoto pokrmu. – 1. Kor. 12:12, 19–27; Heb. 3:5, 6; 5:11–14.

Je pravda, jak autor dovozuje, že *všichni* křesťané mají podíl na budování sboru, Kristova těla. Otázkou ale je to, jak se ti z 8 800 pomazaných křesťanů, kteří *nejdou částí administrativní správy*, podílejí na splňování celkového obrazu o „věrném a rozvázném“ otroku, *který o něm vytvářejí všechny ostatní publikace Společnosti Strážná věž*. Krátká zmínka v jednom odstavci *Strážné věže* o tom, že „každý jednotlivý člen sboru přispíval k budování těla sboru“ na tuto otázku neodpovídá. Jestliže *všichni* pomazaní jsou částí „třídy otroka“, a zbývajících asi 6 000 000 svědků Jehovových do ní nepatří, jak se „přispívání“ drtivé většiny pomazaných *odlišuje* od „přispívání“ miliónů nepomazaných? *Všichni* svědkové nějak přispívají k budování

svého společenství, a tak nesporně budují i „tělo“ pomazaných v tomto společenství. Jaký *zvláštní rys* můžeme pozorovat na službě pomazaných umístěných vně hierarchické struktury moci, který by měl za následek, že podobenství se splňuje pouze na *nich*, a *nikoli* na „nepomazaných“ svědcích Jehovových?

Jak již bylo ukázáno, když se jedná o podobenství o věrném služebníkovi, jenž poskytuje „pokrm v pravý čas“, *duchovní sycení je opakovaně představováno informacemi, které přicházejí výlučně ze sdělovacího prostředku organizačního ústředí*. Pokud se ve společnosti svědků řekne „duchovní pokrm“, žádný svědek ani na minutu nezaváhá, a okamžitě se mu vybaví jediné: nauky, které vznikají v mezinárodním ústředí v Brooklynu, a které jsou mu sdělovány prostřednictvím publikací Společnosti Strážná věž. To je hledisko, které je mu pečlivě vštěpováno organizací. Když svědkové mluví o tom, že něco je od „věrného otroka“, míní tím, že daná věc *má svůj původ v brooklynském ústředí, a že odtamtud také přichází*. Jakýkoli jiný zdroj je pro ně nepřijatelný. Jak bylo zřetelně ukázáno, z 8 800 pomazaných má na této informaci podíl jenom nepatrný, vskutku minimální počet. Nepatrný zlomek z nich má také dohled nad správou věcí, která jim údajně byla svěřena v okamžiku, kdy se proroctví údajně splnilo, a otrok byl dosazen „nade vším pánovým majetkem“. Citovaný odstavec ze *Strážné věže* se prostě k těmto skutečnostem nebo ke zřetelnému rozporu s realitou vůbec nevyjadřuje.

ZAKRÝVÁNÍ SKUTEČNOSTI – PROČ?

Čeho se dosahuje fiktivním učením o celosvětové administrativní a duchovní pokrm poskytující třídě otroka? Vytváří se tím legitimní základna, na které spočívá organizační autorita Společnosti. Tato autorita umožňuje úzké skupině mužů, kteří v současnosti představují pouhých *sedm desetin jednoho procenta* z celkového počtu 8 800 pomazaných křesťanů, aby určovali, co mají ostatní pomazaní a milióny ostatních svědků číst a studovat, čemu mají věřit a co je vhodné, aby vlastně dělali. Neustálým zdůrazňováním pojmu „třída“ se vytváří pocit velkého, rozmanitého mezinárodního bratrství, a zároveň dochází k tomu, že zdroj skutečné autority je dokonale skrytý pod ochranným pláštěm anonymity. Vytvářena iluze umožňuje skutečné autoritě, dnes asi dvanácti mužům, kteří vytvářejí vedoucí sbor, aby požadovali po ostatních téměř naprostou poslušnost, aniž by jejich počínání bylo chápáno jako arogantní nebo tak, že slouží především jejich vlastním zájmům. Kdyby například měli říci: „My, dvanáct mužů z Brooklynu jsme rozhodli, že tento typ zaměstnání je pro křesťana nevhodný, a proto každý, kdo se ho nevzdá, bude vyloučen“, ohnisko pozornosti by se zaostřilo na ně, a na nesmírnou moc, kterou vykonávají nad životy jednotlivých členů celosvětového společenství svědků Jehovových. Když se řekne „třída věrného a rozvážného otroka“, dojde k odvrácení pozornosti od malé skupiny mužů, která drží skutečnou moc. Ve výroku „třída otroka“ skutečný zdroj moci nabírá na neurčitosti, získává amorfní podobu, rozplývá se do všech stran a je zbaven lidské tváře, takže běžný svědek jej nemůže definovat a označit. Eufemistické používání tohoto výrazu, a překvapivě i *jejich vlastní víra ve správnost daného konceptu*, rovněž umožňují členům vedoucího sboru, aby po druhých vyžadovali téměř naprostou podřízenost rozhodnutím, která sami vydali, a přitom nebyli stíháni osobními pochybnostmi o vlastní aroganci.

Mnohá tvrzení Strážné věže o „třídě otroka“, která by byla tvořena kolektivní skupinou „pomazaných“, se jedno za druhým prokazují jako neudržitelná, ba dokonce jako smyšlená. Jaké poselství nám Pán ve svém podobenství opravdu chce sdělit?

KŘESŤANSKÉ SPRÁVCOVSTVÍ

Každý z vás dostal nějaký dar, a tak si jimi navzájem služíte jako dobří správci rozmanité Boží milosti.
— 1. Petra 4:10, Nová Bible kralická.

Intenzivní a neustálý důraz, který Strážná věž při doktrinálním používání Kristova podobenství klade na údajný *kolektivně-organizační* podtext termínu „otrok“, představuje největší prohřešek proti duchu Ježíšových slov, a zbavuje podobenství jeho mimořádné síly. Poučení, které Ježíš zamýšlel pro své následovníky, se zcela ztrácí, a účelem podobenství se stává podpora náboženské nadvlády úzké skupiny mužů, kteří vytvářejí vedoucí sbor.

Lze jistě zastávat názor, že je možné popsat jako „třídu“ ty křesťany, kteří svým životem dokazují, že splňují požadavky z Ježíšova podobenství na věrného a rozvážného služebníka. Označení „třída“ se může vztahovat na blíže neurčený počet osob, které sdílejí řadu společných znaků, mají podobné vlastnosti, vyznávají stejné zásady nebo krácejí po stejné životní cestě. To ale nevyžaduje, aby všichni patřili do jednoho systému myšlení nebo do téže programové skupiny. Rozhodující jsou projevy jejich osobnosti a místo, které proto ve společnosti zaujímají. Patří do určité třídy, protože k ní náleží svým jednáním – ne proto, že by je do této třídy kvalifikovalo *členství v nějaké organizaci*. Často například slyšíme, že určité osoby patří do třídy vzdělaných a bohatých, nebo naopak, do třídy podceňovaných a ekonomicky znevýhodněných, a přitom nemusí patřit k žádné organizaci. Z tohoto pohledu všichni skuteční křesťané patří do stejné třídy. Sdílí totiž stejné charakteristické znaky, mají společnou víru a zásady, kráčí podobnou životní cestou a podrobují se jednomu králi. Lidé, kteří mají stejné hodnoty, se spolu často stýkají a jsou k sobě přitahováni na základě společné víry a naděje nebo společně sdílených zásad. Podobně i křesťané by se z těchto důvodů a z důvodu vzájemné lásky měli cítit navzájem přitahováni. Ale zůstává skutečností, že jsou to vlastnosti, které křesťané projevují jako *jednotlivci*, které vedou k tomu, že se mají rádi a cítí k sobě náklonnost. Není to tak, že by byli členy nějaké viditelné organizace nebo instituce. Všichni pomazaní křesťané vytvářejí „třídu“ „Kristova těla“, které je *duchovním* tělem, a proto se účast na něm nedá rozeznat na základě příslušnosti ke hmotné, viditelné, pozemské organizaci.

Organizace Strážná věž používá termín „třída“ velmi odlišným způsobem. Nebere na zřetel jeho základní význam, a přiděluje mu zcela specifický obsah. Říká, že označení „třída otroka“ se vztahuje na osoby pouze tehdy, když vytvářejí *organizačně propojenou* třídu, a proto se toto označení nevztahuje a nemůže vztahovat na žádného jednotlivce, který není spojený s touto konkrétní viditelnou organizací. Nezáleží na tom, jaký křesťan je, čemu věří, jaké má vlastnosti a jakým způsobem života žije – nic z toho není rozhodující pro jeho nebo její zařazení do „třídy otroka“. Nepostradatelným činitelem je napojení na organizaci Strážná věž. Bez tohoto spojení všechny ostatní faktory přestávají účinkovat jako znamení toho, že jednotlivce je možné zařadit do třídy „věrného a rozvážného otroka“. Tak organizace vytváří nejenom vlastní definici pojmu „třída“, ale zároveň stanovuje i parametry, které určují, kdo se do takto stanovené „třídy“ může zařadit, a kdo zůstane mimo ni.

Jedním ze zvláště zhoubných důsledků silného zdůrazňování „třídy“ je vliv na mysl lidí, aby spíše přemýšleli o naplňování podobenství v pojmech *skupinového členství*, než aby usilovali o *osobní* projevování křesťanských vlastností, o kterých se v podobenství mluví. Tyto vlastnosti zahrnují víru, rozvahu, smysl pro duchovní odpovědnost, bdělost a jakoukoli jinou

vlastnost, která je v Ježíšově podobenství zdůrazněna. Škoda je znásobena tím, když si uvědomíme, že podobenství je uplatňováno pouze na 8 800 osob, a tak neumožňuje jeho použití vzhledem k miliónům ostatních členů, kteří nejsou z jejich „třídy“.

Situace, ve které organizace předkládá jeden názor teoreticky, zatímco v *praxi* se řídí podle jiného (příčemž se vedoucí sbor ve skutečnosti stává tím „služebníkem“, který je ustanoven nade všemi Kristovými zájmy na zemi), vede k tomu, že smysl podobenství je zcela překroucen. Spíše než aby napomáhalo jako vybízení ke skromné, věrné službě svému Pánu a spoluslužebníkům, je především používáno jako prostředek k vynucování bezpodmínečné poslušnosti vzhledem k nařízením vedoucího sboru.

Názorně to bylo možné pozorovat na jednom zasedání vedoucího sboru. Grant Suiter v jeho průběhu citoval jednoho z misionářů, který mu řekl: „Bůh má svého věrného a rozvážného otroka. Jakmile zjistíme, kdo to je, život přestane být složitý. *Prostě udělej, co ti otrok řekne*. Pokud se otrok mylí, ponese za to před Bohem odpovědnost“.⁴⁵ Člen vedoucího sboru Grant Suiter zcela zřejmě na výroku nespatoval nic špatného, a bylo patrné, že ho schvaluje. Ale tato myšlenka, že nějaká skupina lidí prostřednictvím svého vedení může nést odpovědnost za to, co jako jednotlivci děláme – prostě jenom proto, že bez námitek následujeme vedení – je naprosto scestná a v protikladu k tomu, co učí Písma. Je to ten samý druh filosofie, který umožňuje lidem, aby páchali skutky, které jsou proti tomu, co je pravé nebo správné, a snad i proti jejich svědomí, a potom se snaží zbavit odpovědnosti tvrzením, že jim jejich političtí, vojenští nebo finanční nadřízení řekli, aby to udělali. Písma jsou jasná v tom, že přes soudcovskou stolicí Boží a před Kristem stojíme jako *jednotlivci a jako jednotlivci* se budeme odpovídat za to, co jsme udělali.⁴⁶

Když na jednom zasedání vedoucího sboru na toto téma přišla řeč, podařilo se mi zavést diskusi na téma „proč uplatňujeme Ježíšova podobenství pouze na „třídy““ (způsobem, kterým to dělá organizace). Neměli bychom být potom důslední, a používat kolektivní uplatnění po každé, místo abychom tak činili podle naší libovůle? Když vysvětlujeme Lukáše 19:12–27, je možné říci, že existuje „*třída lidí deseti min*“ nebo „*třída lidí pěti min*“? Pokud ano, kteří lidé v nich dříve byli, nebo kdo v nich je dnes? Jistě by takové označování nemohlo být na základě formální příslušnosti k uvedeným skupinám, ale podle skutků každého jednotlivce, a jenom Kristus by mohl něco takového rozhodnout. Totéž se týká i Ježíšova podobenství u Lukáše 12:47,48:

Pak ten otrok, který rozuměl vůli svého pána, ale nepřichystal se, ani nejednal podle jeho vůle, bude bit mnoha ranami. Ale ten, který nerozuměl, a tak dělal to, co si zaslouží rány, bude bit málo ranami.

Je rozumné říci, že existuje „*třída mnoha ran*“ nebo „*třída mála ran*“? Pokud ano, kteří lidé byli v těchto třídách v minulých stoletích, a kteří lidé jsou v nich dnes? A nemohlo by to být rozhodnuto jinak, než na základě osobních činů, a jediný, kdo by je mohl komplexně posoudit, by byl Ježíš, který může číst v lidském srdci, a „odplatí *každému* podle jeho skutků“. (Matouš 16:27) Jistě nikdo nemůže říci, že je nebo byla nějaká konkrétní, identifikovatelná skupina nebo „třída“ spojená organizačními vazbami, členství v níž by sloužilo k určení příslušnosti člověka jako části „*třídy mnoha ran*“ nebo „*třídy mála ran*“. Ani Strážná věž nevysvětluje tato

⁴⁵ Citoval absolventa Gileadu jménem Blankenburg, který – pokud si pamatuji – sloužil v Latinské Americe.

⁴⁶ Matouš 12:36, 37; Lukáš 12:48; Římanům 14:10–12; 1. Korint'ánům 4:5; Galat'ánům 6:4, 7, 8.

další Ježíšova podobenství ve smyslu „třídy“. Nicméně, tento úsek u Lukáše je v té *samé části*, ve které Lukáš předkládá podobenství o „věrném a rozvázném otrokovi“, které nacházíme u Matouše ve 24. kapitole.⁴⁷

Vznesl jsem tyto otázky v průběhu zasedání, ale nikdo se k nim nevyjádřil, a jak se často stávalo, rozhovor se brzy stočil na jiné věci.

ODPOVĚDNOST MÁ OSOBNÍ CHARAKTER

Je nepopiratelné, že Písmo důrazně poukazuje na jednotlivce a jeho jednání, nikoli na „třídu“ a její jednání. Jsme vystaveni stále výzvě uplatňovat Kristovo učení *osobním způsobem*. Křesťanství, konec konců, začíná tím, že člověk sám za sebe uvěří v Kristovu výkupní oběť, změni svůj život a skrze Ježíše nabídne Bohu svůj čas a schopnosti. Nedospíváme k víře skupinově, ale na osobním, individuálním základě. Jak by se tento osobní vztah mohl změnit v něco, co je založeno, potvrzováno a ovládáno vztahem k organizaci, a je výsledkem členství v nějaké „třídě“ nebo v příslušnosti ke „třídě“ v tom smyslu, jak se vyjadřuje Strážná věž?

V Bibli opětovně čteme, že ve dni soudu Bůh a Ježíš budou hledět na každého jednotlivého člověka, a neodmění ho za to, že patřil k nějaké skupině nebo „třídě“, ale za to, jaký je a byl. Tak to můžeme číst i v *Překlada nového světa*, vydaného Strážnou věží:

A dá **každému** podle jeho skutků; věčný život těm, kteří hledají slávu a čest a neporušitelnost vytrvalostí v díle, jež je dobré.

Vždyť všichni budeme stát před Boží soudcovskou stolicí, neboť jak je napsáno: „Jakože žiji, říká Jehova, každé koleno se přede mnou bude sklánět a každý jazyk bude otevřeně uznávat Boha“. Tak tedy **každý z nás** se bude Bohu zodpovídat sám za sebe.

Všechny sbory poznají, že jsem to já, kdo zkoumá ledviny a srdce, a chci vám dát **jednotlivě podle vašich skutků**.⁴⁸

BIBLE SE ZAMĚŘUJE NA JEDNOTLIVCE

Je pravda, že Ježíšova podobenství nacházejí svá uplatnění v celkovém pohledu na jeho církev nebo sbor, a že zásady, které v nich Ježíš vyjadřuje, se týkají všech křesťanů, kteří vytvářejí „Kristovo tělo“. Na druhou stranu také platí, že pokud někdo popírá to, že v těch samých podobenstvích jednotlivec hraje podstatnou roli, a pokud se někdo snaží snášet důkazy proti jejich

⁴⁷ Stejná zásada by se vztahovala i na „zlého otroka“ ze stejného podobenství. Strážná věž mluví o „třídě zlého otroka“, ale osoby, jež jsou takto označeny, nepatří všechny do nějaké konkrétní organizace, ani netvoří typický složený sbor. Každý jednotlivec z „pomazaných“, který odejde od organizace, a následně zveřejní informace, jež jsou pro organizaci nepříznivé, bude označen jako „zlý otrok“, i přesto, že jednal prostě jako jednotlivec. Jak to, že tomu tak může být v tomto případě, a ne v případě někoho, kdo zapadá do obrazu věrného otroka ve stejném podobenství?

⁴⁸ Římanům 2:6, 7; 14:11, 12; Zjevení 2:23, NW.

uplatnění na každého jednotlivého člověka, pak to znamená dokazování proti Písmu. Ta jasně ukazují, že *každý z nás je služebníkem, který se má snažit, aby se svému Pánovi prokázal jako věrný a rozvážný správce jeho majetku*. To také zřetelně vyplývá z podobenství o „věrném a rozvážném otroku“.

Strážná věž nejčastěji cituje z Matoušova evangelia, ale podobenství nacházíme i u Lukáše ve 12. kapitole. Lukáš poskytuje o „otrokovi“ bližší údaje. „Otrok“ (řecky *doulos*), může představovat jakéhokoli služebníka. Lukáš se zaměřuje na bližší označení služby, o kterou se jedná, a používá slovo „správce“ (řecky „*oikonomos*“). Tato okolnost pomáhá osvětlit význam a uplatnění Ježíšova podobenství, protože v jiných částech Bible nacházíme učení, které se týká náplně správcovství pro křesťany.

Vzhledem ke kontextu je Ježíšova úvodní otázka: „Kdo je ve skutečnosti věrný a rozvážný otrok“ položena ne proto, aby se především zaměřila na *identifikaci* nějaké osoby nebo skupiny, ale proto, aby byla začátkem *mravního poučení*, které se zaměřuje na *chování a způsob života*, kterým se člověk prokazuje jako Pánův věrný a rozvážný správce. Jeruzalémská Bible proto překládá Lukáše 12:42 následovně:

Jaký vlastně je ten správce, který má dostatek věrnosti a moudrosti k tomu, aby mu jeho pán svěřil svou domácnost s tím, že jí bude přidělovat potravu v pravý čas?

Dá se říci, že Ježíš se ptal: „Kdo se mezi vámi, moji učedníci, prokáže jako takový věrný a rozvážný správce?“⁴⁹ Učedníci pak měli odpovědět na jeho otázku svými skutky, nikoli tím, že by patřili do nějaké třídy.

Povšimněme si také, že Lukáš ihned po tomto podobenství uvádí Ježíšova slova o otroku, který bude bit mnoha ranami, protože věděl, ale nekonal, a o otroku, který nevěděl, a proto nekonal, a tudíž bude bit méně ranami. Ježíš pak uzavírá poučením:

Vskutku, **od každého**, komu bylo hodně dáno, bude hodně vyžadováno; a **komu** lidé hodně svěřili, od toho budou vyžadovat více, než je obvyklé.⁵⁰

Spíše než aby mluvil o skupině nebo „třídě“, *hlavní* uplatnění podobenství samotným Ježíšem je na *jednotlivého* křesťana – jakým křesťanem se prokáže být.

To ale není jediný náznak. Ježíšovi apoštolové rovněž rozebírali, co věrné správcovství znamená. Dá se očekávat, že přitom zrcadlili Ježíšovo vlastní učení v dané záležitosti. Stojí za povšimnutí, že jejich rozbor se důsledně zastává osobní roviny s osobním uplatněním. Apoštol Pavel, když píše do Korintu o své službě a službě svých spolupracovníků, poznamenává:

Ať nás člověk hodnotí tak, jakože jsme podřízeni Kristu a správci Božích posvátných tajemství. V tomto případě se od správců mimoto očekává, aby byl člověk shledán věrným.⁵¹

Jako z Ježíšova podobenství u Lukáše ve 12. kapitole, tak i z tohoto textu znovu zřetelně vyplývá zásada, podle které je to jednotlivý křesťan, kdo se musí osvědčit jako *věrný správce*

⁴⁹ Srovnej obdobné užití slova „kdo“ v Žalmu 15:1–5.

⁵⁰ Lukáš 12:48, NW.

⁵¹ 1. Korintánům 4:1, 2, NW.

Pána. Pavel pokračuje vysvětlením, že osvědčení o dobré službě nemůže správci vystavit nikdo z lidí; lidé nemohou vystavit konečné, rozhodující, platné osvědčení o tom, kdo byl nebo nebyl „věrným správcem“. Nakonec, Pavel ukazuje, kdo to může udělat, a kdo to také udělá a kdy, a na jakém základě. Píše:

Je to pro mě velmi malicherná záležitost, že byste mě zkoumali vy nebo lidský soudní dvůr. Ani já sám sebe nezkoumám. Nejsem si totiž proti sobě ničeho vědom. To však nedokazuje, že jsem spravedlivý, ale kdo mě zkoumá, je Jehova. Proto nic nesudte před patřičným časem, **dokud nepřijde Pán**, který vynese na světlo tajné věci tmy a učiní zjevnými rady srdce, **a potom každému přijde jeho chvála od Boha**.⁵²

Důraz je nepochybně kladen na jednotlivce, neboť „každému přijde jeho chvála od Boha“. Naproti tomu, když se Strážná věž snaží dokázat, že podobenství se nemůže vztahovat na nikoho jiného než na členy organizace, používá argument, podle kterého nikdo nemůže žít 1900 let, aby sloužil Pánu a čekal na jeho návrat.⁵³ Zcela přitom opomíjí, že se nejedná o délku života jednotlivce, ale o *zásadu*, která může být v platnosti 1900 let, a která *může být jednotně uplatněna na každého jednotlivce*, který kdy během období zmíněných 1900 let žil. Zdá se, že rovněž opomíjí skutečnost, podle které člověk může být vzkříšen, a pak souzen a odměněn na základě toho, jak žil až do okamžiku svého skonu.⁵⁴

Apoštol Pavel a jeho spolupracovníci nežili 1900 let. Je ale zřejmé, že pokud se individuálně prokázali jako dobří správci, Ježíš jim při svém příchodu dá zaslouženou odměnu. Je zde snad nějaká odlišnost od toho, co ve svém podobenství vyučuje Ježíš? Pavel nikde nemluví v pojetí „třídy“. Z jeho slov je patrné, že se soustředí na sebe a na svůj osobní život, na to, jak by nejlépe obstál jako „věrný správce“ a na to, co „každý“ bude dělat a co obdrží. V podání Strážné věže *se zdá*, že Pán při svém návratu zkoumá *pouze v tom okamžiku na zemi žijící* ostatek třídy otroka, a odměňuje *jeho členy* péčí o všechny své zájmy. Pavlova slova ukazují, že tomu tak není, a že Pán při svém návratu posuzuje a odměňuje *všechny své služebníky*, ty v té chvíli žijící *stejně jako ty zesnulé před jeho návratem*.⁵⁵

Pavlova slova jsou důležitá i v jiném ohledu. Apoštol se staví proti potvzování vlastního postavení, schvalování sebe samého a sebevyvyšování, tedy jednání, jehož účelem je vytvoření základny moci a tvrzení, že naše organizované náboženské sdružení je daleko lepší než ostatní,

⁵² 1. Korint'ánům 4:3–5, NW.

⁵³ Viz například **Strážná věž** z 1. října 1981, strany 21, 22 (česky 1. července 1982, strany 22, 23).

⁵⁴ Srovnej 1. Tesaloničanům 4:15–18.

⁵⁵ Jak také ukazuje podobenství o vinici (Matouš 20:1–16), neodměňuje Kristus lidi podle časového období, kdy mu začali sloužit. V podobenství dostali dělníci, jež přišli na vinici jako poslední, stejný plat jako ti, kdo začali dříve, takže si byli všichni „rovni“. Těm, co přišli nakonec, nedal méně, ale také jim nedal více než jiným. Podle Strážné věže se to jeví tak, že lidé sloužící ve dvacátém století („ostatek“) dostali velmi výjimečnou odměnu, kterou nedostal žádný z jejich předchůdců. Kniha **God's Kingdom of a Thousand Years Has Approached (Boží tisícileté Království se přiblížilo)** na straně 354 tvrdí, že když Kristus získal roku 1919 královskou autoritu, „jakou neměl, když byl zde na zemi v prvním století“, tak získala „třída otroka“ od roku 1919 za „důležitější službu“ „větší čest“. To by znamenalo, že jejich služba je na mnohem vyšší úrovni, než služba křesťanů v prvním století, mezi nimiž byli i samotní apoštolové!

kteří se také snaží projevovat křesťanskou víru. Nikdo z nás nemůže říci více než to, že jako Pavel všichni zápasíme, a že všichni *usilujeme*, abychom se prokázali věrnými správci. Kdo nás nakonec posoudí bude Bůh a Ježíš, a tento soud bude zjeven toho dne, o kterém oni rozhodnou.

Když Pavel psal Titovi na Krétu, dal mu radu ohledně starších, a kromě jiného napsal:

Dozorce jako **Boží správce** musí být totiž bez obžaloby, ne umíněný, ne zlobný, ne opilý výtržník, ne rváč, ne lačný nečestného zisku.⁵⁶

Každý jednotlivý starší musel těmto požadavkům odpovídat *sám za sebe*, měl-li být pokládán za „Božího správce“. Způsobilst pro jmenování staršími nenastala proto, že by se dotyční muži hlásili k nějaké „třídě starších“ nebo vyznávali svoji příslušnost k určité organizaci. Každý, kdo splňoval požadavky, mohl být jmenován. Žádný muž, který podobně jako správce v pozdější části Ježíšova podobenství měl pověst násilníka nebo náfučky a potýkal se s alkoholem, nepřicházel pro jmenování v úvahu. O služebních přednostech každého z nich rozhodovali jeho *osobní vlastnosti*. Mezi ně patřila i schopnost „pevně se držet spolehlivého slova při svém umění vyučovat“, která zřetelně poukazuje na schopnost lpět na Božím slovu a být schopný je vhodně předávat druhým.⁵⁷ Opět zde nacházíme výraznou podobnost s Ježíšovým podobenstvím o věrném a rozvážném správci a o ničemném, násilném, alkoholu holdujícím správci, z nichž nejzákladnější je nutnost uplatnění v *osobní rovině*.

Pavel tedy osobně uplatňuje tyto věci na sebe, na své spolupracovníky a na jednotlivé starší. Jak máme pohlížet na ostatní členy sboru, kteří vytváří „Boží domácnost“?⁵⁸ Mohou všichni být „správci“? Pokud ano, platí i pro ně, že se jimi stávají sami za sebe, nebo musí být organizováni do správcovské „třídy“? V Boží domácnosti je velmi mnoho *žen*: mohou se také stát „správci“? A jestliže všichni mohou sloužit v postavení správců, kde najdeme „čeled“, která má užitek z jejich služby? Jak Bible odpovídá na tyto otázky?

Jednu z odpovědí nacházíme ve slovech apoštola Petra, v jeho prvním dopise, čtvrté kapitole, verších 10 a 11:

Úměrně k tomu, jak každý z vás obdržel dar, použijte jej k tomu, že **jeden druhému sloužíte jako znamenití správci** Boží nezasloužené laskavosti vyjádřené **různými způsoby**. Jestliže **někdo** mluví, ať mluví, jakoby by to byla Boží posvátná prohlášení; jestliže někdo slouží, ať slouží jako závislý na síle, kterou opatřuje Bůh, tak aby byl ve všem oslavován Bůh prostřednictvím Ježíše Krista.

Petrova slova určitě nevyvolávají představu jednoho skupinového, dohromady „*složeného*“ správce. I on zdůrazňuje jednotlivé křesťanské osobnosti a jejich osobní správcovství. *Každý křesťan* obdržel od Boha dar, který má použít, když slouží ostatním v Boží domácnosti. Důvodem pro službu jednotlivých darů je skutečnost, že Bohu se zlíbilo vyjádřit svoji milost „*různými způsoby*“ prostřednictvím různých lidí.⁵⁹ Protože ne všichni mají stejný dar, jsou všichni v postavení příjemců požehnání pramenících z darů, které oni sami nemají, a zároveň všichni žehnají druhým prostřednictvím darů, které od Boha obdrželi. Když tak jednají, nevidí se důle-

⁵⁶ Titovi 1:7, NW.

⁵⁷ Titovi 1:9.

⁵⁸ 1. Timoteovi 3:15.

⁵⁹ Srovnej 1. Korintánům 12:4–31; Řimanům 12:6–8.

žitějšími než jsou, a to jim brání ve vzniku domyšlivé arogance, která tak často vede k nadvládě jedněch nad druhými. Věrně a rozvážně zacházejí s dary nezasloužené laskavosti k Boží chvále, jednají v závislosti na Bohu a oznamují „Boží posvátná prohlášení“ v jejich nezkraslené podobě, nikoli své teorie nebo organizační dogmata.

Petrovo podobenství o znamenitých správcích je v naprostém souladu s Ježíšovými podobenstvími o otroku nebo-li správci, který věrně slouží svým spolumužníkům v pánově domácnosti. Stejným způsobem také vyzdvihuje osobní odpovědnost každého křesťana k Bohu a Kristu a nutnost prokázat svoji věrnost a rozvahu tím, že bude pomáhat ve společenství darem, jenž mu byl svěřen. V průběhu uplynulých devatenácti století žilo nespočetně mnoho věrných a rozvážných správců, mužů i žen, kteří znamenitě nakládali se svým darem, a kteří budou schváleni při Pánově návratu. Každý z nich osobně bude vzkříšen (neexistuje žádné vzkříšení „třídy“), aby obdržel svoji odměnu. Nenacházíme sebemenší důkaz, že tito věrní správci byli v průběhu století navzájem pospojováni organizačními pouty v jednu monolitní „třidu“. Je výmluvným svědectvím, že po takovém třídním monolitu není ani stopy. Jednotliví správcové vyrůstali po staletí jako pšenice mezi plevem, a během této doby vždy platila zásada z 2. Timoteovi 2:19, podle které „Pán zná ty, kteří jsou jeho“.

Mnoho mylných představ o významu těchto podobenství vzniká v důsledku svévolného výkladu těchto dvou obrazných termínů: správce je zobrazen, jak „dává pokrm“ a jak ho pán „ustanoví nade vším svým majetkem“. Strážná věž rozumí pojmu „dává pokrm“ tak, že se jedná o výrobu a distribuci literatury. Je nanejvýš nepravděpodobné, že by Ježíš mohl myslet tuto činnost. V doslovném smyslu to bylo tak, že pokud správce členům domácnosti obstarával jídlo, *staral se tím o jejich základní potřeby*. V duchovním životě můžeme pokrýt naše základní potřeby mnoha způsoby. Naše víra nežije jenom z tištěného nebo mluveného slova. Roste a je motivována a upevňována životními příklady, laskavostí, osobním zájmem o nás, povzbuzením, skutky lásky. Tyto a jiné věci nás povzbuzují a budují pro další službu Pánu. Proto Petr mluví o tom, že všichni jsme správci „Boží nezasloužené laskavosti vyjádřené různými způsoby“. „Boží milost v jejích různých projevech“ (*New English Bible*), kterou máme tu přednost rozdávat druhým, se rozhodně nemůže vztahovat jenom na poskytování tištěné informace. Rozsah Boží milosti zahrnuje celou částku jeho dobroty a darů.

Tak je to i s *odměnou* pro věrného správce. Na jakém základě je možné tvrdit, že touto odměnou bude pozemské povýšení správců do postavení třídy duchovních manažerů nebo skupinového místokrále (administrativního zástupce) s autoritou nad Kristovými zájmy po celém světě? Bible svědčí o tom, že Boží odměnu není možné získat před závěrečným soudem, který je ještě před námi. Kdyby tomu tak nebylo, pak bychom museli důsledně dovozovat, že někteří správci z podobenství by již teď měli vládnout nad pěti, a jiní nad deseti městy, která jim podle podobenství o hřivnách (nebo minách) náleží.⁶⁰ Ježíš v tomto podobenství používá *stejně literární stavby* jako v podobenství o věrném a rozvážném otroku. Pán odjíždí na dalekou cestu a pověřuje svého služebníka nebo služebnici konkrétním úkolem; při svém návratu posoudí jejich věrnost při provádění úkolu, a na tomto základě je odměn. Je proto rozumné předpokládat, že v obou podobenstvích by mělo být shodné i to, co se děje *při pánově návratu*. Pozoruhodně, Strážná věž vysvětluje podobenství o hřivnách neboli minách naprosto odlišně od podobenství o věrném a rozvážném otroku. Podle jejího výkladu podobenství o otroku se Pán, Ježíš

⁶⁰ Lukáš 19:15–19.

Kristus, vrátil v roce 1914 a v roce 1919 *služebníka schválil a odměnil povýšením* do postavení nade vším svým majetkem. V protikladu k tomuto vysvětlení, když vykládá podobenství o minách, *Strážná věž* z 1. prosince 1973 na straně 719 (česky 1. února 1975 a 20/1974, samizdat) uvádí – v popření Ježíšových vlastních slov z podobenství – že Pán při svém návratu v roce 1914 neodměnil služebníky správou nad pěti nebo deseti městy, ale že jim, o pět let později, prodloužil dobu obchodování s jeho penězi na další dobu v budoucnosti! Dozvídáme se, že „co se stalo v roce 1919 bylo jako **nové svěřeni** symbolických stříbrných min Jehovovým křesťanským svědkům“, a že svědkové začali „znovu obchodovat se symbolickými stříbrnými minami **čerstvě obdrženými od Pána Ježíše Krista, nyní oděného královskou mocí**“. Kniha *Boží tisícileté království se přiblížilo* (str. 230–232) obdobně přepracovává podobenství o talentech u Matouše ve 25. kapitole a dovozuje, že v roce 1919, když se Pán vrátil, musel svým služebníkům dát „novou a další příležitost „obchodovat“ s jeho drahocennými talenty. V Bibli není ani zmínka o nějakém *druhém* přidělování min (talentů), které by následovalo *po Pánově návratu*. Výklad Strážné věže je uzpůsoben tomu, co se odehrálo v organizaci, a tomu, co ona tvrdí, a když tak organizace činí, vůbec se nerozpakuje buď biblické podobenství přizpůsobit svým potřebám, nebo ke slovům Bible přidat, co tam není. Společnost Strážná věž pak volí úplně stejný postup při vysvětlování podobenství o věrném a rozvázném otroku.⁶¹

Když Strážná věž rozebírá podobenství o hřivnách (minách), vůbec se nesnaží dovodit, že by Pán odměnil služebníky v roce 1919 nebo kdykoli později. Toto stanovisko zaujímá i kniha *Boží tisícileté království se přiblížilo*, když vysvětluje podobenství o talentech. Obě publikace potvrzují, že odměna bude dána v průběhu závěrečného soudu, kdy křesťané začnou „vládnout s Kristem na nebesích“, a to tak, že mrtví se do této vlády dostanou vzkříšením, zatímco živí budou v mžiku „přeměnění“, a oblečou si nebeskou „neporušitelnost“.⁶² Existuje snad nějaké ospravedlnění svévolného a nedůsledného uplatňování toho, jak je dáována odměna v podobenství o věrném správci, ve srovnání s podobenstvími o hřivnách a talentech?

V podobenstvích o věrném správci a o hřivnách jde nepochybně o totožnou odměnu. V prvním případě pán vlastní jednu nebo více nemovitostí a služebnictvo. Ve druhém případě pánovi patří 15 měst. V obou případech Pán odměňuje věrnost ve službě udělením autority nad svým majetkem. Máme všechny důvody pro přesvědčení, že předání odměny je míněno alegoricky, a je znázorněním tohoto Ježíšova slibu: „Tomu, kdo zvítězí, udělím právo usednout na můj trůn spolu se mnou, stejně jako já jsem zvítězil, a usedl jsem na Otcův trůn spolu s ním“.⁶³ Ti, kterých se tento verš týká, zasednou v důsledku své věrnosti s Ježíšem na jeho nebeském trůnu jako spoludědicové v království Jeho Otce.⁶⁴

⁶¹ *Jak jinak vysvětlit, že se Kristus vrátil v roce 1914, ale přezkoumání svých služebníků odložil o pět let do roku 1919? Co během těch pěti let dělal? A kde je v Písmech zmínka, která by poukazovala na to, že účtování se svými služebníky tímto způsobem odloží? Zjevně k tomu není žádný doklad. Ale musí tomu tak být. Proč? Protože toto vysvětlení vhodně zapadá, a využívá při tom zaručených aspektů v historii organizace. Pokud by byli představitelé Strážné věže uvězněni a propuštěni v roce 1916 nebo jindy, výklad by se vztahoval k tomuto datu, a bylo by to zároveň datum Kristovy prohlídky. Naplnění Písem – a v důsledku tedy i Pánův časový plán – závisí na tom, co dělá organizace, nebo co se organizaci děje.*

⁶² *Strážná věž* z 1. prosince 1973, strana 719 (česky 20/1974, samizdat); **God's Kingdom of a Thousand Years Has Approached (Boží tisícileté království se přiblížilo)**, strany 242–247.

⁶³ *Zjevení 3:21, NIV.*

⁶⁴ *Římanům 8:17; Jakub 2:5.*

Jak potom v tomtéž podobenství máme rozumět obrazu otroka, který se neprokázal věrným a rozvázným, ale nevěrným? Čteme o něm:

Ale kdyby si snad onen zlý otrok řekl ve svém srdci: ‚Můj pán otálí‘, a začal by bít své spoluotroky a jedl a pil s nenapravitelnými opilci, pán onoho otroka přijde v den, kdy to neočekává a v hodinu, kterou nezná, a s největší přísností ho potrestá a určí mu díl s pokrytci.⁶⁵

Organizace Strážná věž uplatňuje tuto část na každého ze svých členů, který se úplně nepodrobí všem jejím naukám, včetně časových proroctví o roce 1914.⁶⁶ Například v případech proroctví o čase konce označuje všechny, kdo rok 1914 nepřijímají, jako ty, kteří Pánův příchod neustále odkládají. Jakýkoli odlišný názor na biblický text a na učení, které je momentálně v platnosti, nebo otázky ohledně vytváření náboženské autority, jenž si osobuje podle své libovůle vytvářet pravidla, která nikde v Bibli nejsou, jsou Společností klasifikovány tak, že dotyčný „bije“ své bývalé spoluotroky.

Takové tvrzení se může některým křesťanům zdát jako oprávněné. Jedná se ale o další příklad, kdy je Bible vysvětlována tak, aby souhlasila s organizací, místo aby Písmo mohlo volně promlouvat. Ježíš Kristus, pravý Pán křesťanské domácnosti víry, znovu a znovu zdůrazňoval, že přijde bez ohlášení, že jeho návrat bude nečekaný, že na něj nebude předem upozorňovat a že ho nebude možné předpovědět. Žádný z jeho služebníků se na jeho návrat nebude moci předem připravit. Neurčitelnost jeho návratu je základním důvodem pro to, aby jeho následovníci byli bdělí a očekávali ho ve všech dobách – lhostejno, zda žijí v prvním, sedmém, třináctém, devatenáctém nebo dvacátém století. Jejich bdělost ale *nezávisí* na víře v nějaké datum nebo na vybuzeném očekávání příchodu v důsledku jeho umístění do stanoveného časového rámce, v jehož intencích může být konec očekáván s jistotou. Křesťané v minulých staletích zůstávali bdělí, pozorní, a v očekávání vyhlíželi bez umělé stanovených hranic času. Dnešní křesťané mohou jejich příklad následovat.⁶⁷

Nyní se zeptejme: *Který z otroků zobrazených v podobenství měl předem utvořenou představu o určité době, v níž by pán měl přijít? Nebyl to věrný otrok.* Odpověď byla velmi důležitá pro *zlého otroka*. Zlý otrok by si ani nemohl ve svém srdci myslet, že pán „otálí“, *pokud by ho předem neočekával v určitém časovém období*. Věrný otrok není ukázán jako ten, kdo by přemýšlel o tom, jak dlouho jeho pán může být pryč. Slouží, aniž by odhadoval a limitoval dobu, kdy je jeho pán na cestě. To je velmi odlišné od organizace, která s naprostou určitostí prohlašuje, že k příchodu dojde, a že k němu musí dojít během života osob narozených k určitému datu nebo před ním.

Je pravda, že jako mnohé jiné náboženské organizace, i Strážná věž bez ustání vyjadřuje svoje pevné přesvědčení o bezprostřednosti Pánova návratu. Stojí ale za povšimnutí, že nevěrný otrok *nemluví* nahlas o tom, že Pán otálí. ‚Říká‘ si to ve svém srdci. Tak jeho postoj nešlo

⁶⁵ Matouš 24:48–51, NW.

⁶⁶ Formálně vzato by se měl výraz „zlý otrok“ vztahovat pouze na „pomazané“ osoby, které odmítly podřídit se autoritě organizace Strážná věž, ale volně se používá ke kritice kohokoli, kdo se nepodřizuje, ať „pomazaného“ nebo „nepomazaného“.

⁶⁷ Obširnější diskuzi na toto téma najdete v knize *The Sign of the Last Days – When? (Znamení posledních dnů – kdy?)*, Commentary Press, 1987, strany 229–236.

zaměnit s tím, když někdo vyjádřil svoji pochybnost o názoru jiného služebníka, který tvrdil, že ví, že k návratu dojde v konkrétním časovém rámci (jako to činí Společnost Strážná věž). Proto jeho slova nejsou ukazatelem toho, co si opravdu myslí, a zda vnitřně „odkládá“ příchod. Je to ale zjevné podle toho, co *dělá* a *jak* to dělá.

Podle podobenství nevěrný otrok jedná tak, jakoby *on* teď řídil domácnost, a začne se chovat jako pán. Jeho původní úkol byl jednoduchý. V pravidelnou dobu měl poskytovat pro domácnost jídlo. Nyní ale prohlásí, že má pánovu autoritu k tomu, aby trestal své spoluslužebníky. To je něco zcela jiného než případ služebníka, který žádá úlevu od zneužívání, jemuž je vystaven od někoho, kdo se prohlásil za jeho nadřízeného. Taková je situace mnohých, kteří mají námitky proti tomu, aby na ně organizace uvalovala své vlastní pravidla, jako by byli jejími podřízenými, kteří mají námitky proti organizaci, která po nich žádá, ba dokonce vyžaduje, aby na její slovo nahlíželi jako na slovo Boží.

Mnozí bývalí příslušníci organizace se poté, co ji opustí, proti ní útočně obrátí a používají nevybíravé prostředky k jejímu ostouzení, a stejně nevybíravě útočí na muže, kteří ji vedou. Jak jsem uvedl na začátku této knihy, mnozí jiní, kteří také museli odejít, takové jednání odmítají, a já doufám, že je jich většina. Na druhé straně by mělo být pochopitelné, že čestně a na základě svědomí vyslovit nesouhlas s nařízeními a jednáním úředníků organizace v žádném případě neznamená, že bychom je „bili“. Protože potom by i apoštolové „bili“ Sanhedrin, když veřejně odhalili určité skutečnosti. Potom by i Strážná věž „bila“ vládní představitele a úředníky, když s jejich rozhodnutím proti svědkům veřejně nesouhlasí nebo když protestuje u soudů proti vládním nebo místním výnosům, které jsou zaměřeny proti činnosti Společnosti, jak to ostatně již udělala v řadě sporů.

V případě Ježíšova podobenství je zřejmé, že pozemský pán se o tyranském chování otroka během své nepřítomnosti dozvěděl od jednoho z dalších služebníků. Když někdo z Pánových služebníků upozorní na nevěrné chování určitého spoluslužebníka a svědčí o jeho špatném jednání s ostatními služebníky v domácnosti, pak to nelze přirovnat k tomu, že jej „bije“. Jestliže je čin vykonán se správnou pohnutkou, pak odráží zájem o druhé a jejich blaho, a představuje spravedlivé a oprávněné úsilí oslovit problém a napravit nespravedlnost.

„Bití“ popsané v podobenství je úplně jiné než výše zmíněný nesouhlas s nějakým rozhodnutím. Jde o případ někoho, kdo zastává – nebo si *o sobě myslí*, že zastává – nadřazené postavení, a kdo je zneužívá k tomu, aby druhým vládl. Jedná jakoby za to nikdy neměl přijít trest, jakoby pro něj nikdy neměl nastat „den účtování“, jakoby nikdy neměl vydávat počet za panovačné, vrchnostenské zacházení s druhými, které byl pověřen sytit, a to s pokorou a věrně. Chová se, jakoby mu všechno, co dělá, i když je to špatné (bezpochyby i podávání podřadného jídla), mělo být pánem omluveno a prominuto. Jedinec s takovým názorem a takového ducha se domnívá, že si na něj nikdo nemá co stěžovat, a že pokud se toho někdo odváží, mělo by se s ním zacházet jako s někým, kdo dává najevo neúctu k jeho autoritě, a proto je hodný potrestání, zasluhuje si být bit. Myslím, že když o tom budeme přemýšlet a uvažovat, zjistíme, že dnes existuje mnoho jemu podobných příkladů, a to v mnoha náboženstvích.

Nevěrný otrok je v podobenství popsán, jak hoduje s opilci. Písmo často používá opilost v přeneseném slova smyslu. Někteří muži jsou doslovnými „opilými výtržníky“. (1. Tim. 3:3) Ale člověk může být obrazně „opilý“ celou řadou věcí. V Izajášovi 28. kapitole čteme o „opilých“ náboženských vůdcích dávného Izraele, kteří jsou označeni jako „chvastouni“, protože ve svém značném sebevědomí tyranizovali druhé, a sami se cítili vůči Božímu trestu imunní.⁶⁸

⁶⁸ Izajáš 28:1, 7, 14–19.

Lidé tak mohou být „opilí“ mocí a vlastní důležitostí. Otrok z podobenství byl doslova opilý. Ale kromě toho byl opojen pocitem své vlastní autority, kterou vykonával nad těmi, kterým byl pověřen sloužit. To je osidlo políčené jako past na všechny, kteří ve svých rukách soustřeďují autoritu a moc. Je to past, které se lze vyhnout pouze neustálým, svědomitým úsilím. A to platí jak na jednotlivce, tak i na organizace.

Jak jsem ukázal, problém ve svém celku nespočívá ani tak v tom, že organizace Strážná věž trvá na uplatnění celého podobenství na „třídu“. Spočívá především v tom, jakým způsobem je podobenství použito – aby byla vynucena kontrola nadřazenou strukturou, jako prostředek k zastrašování a dále k potlačení jakékoli námitky založené na vlastním svědomí, kterou jednatel může mít vůči nařízením a prohlášením těch, kteří de facto vytvářejí elitní skupinu. Kromě toho je používáno k tomu, aby tato nařízení a prohlášení byla přioděna Boží mocí. Používat toto podobenství tímto způsobem znamená překroutit jeho základní námět, kterým je ohleduplná, pokorná, odpovědná a věrná služba potřebám ostatních spoluslužebníků téhož Pána.

Podobenství by mělo vést k vážnému, do hloubky srdce sahajícímu sebezkoumání. Každá sebejistá póza, panovačné sklony, okázalé vystupování v nadřazeném postavení, každý sklon potrestat ty, jež se nepodrobí něčí vůli nebo názoru – tyto věci slouží jako zřejmý důkaz toho, že dotyčný ve svém vlastním srdci „odkládá“ den účtování. V prvním století to byl Diotrefes, který svým jednáním dával najevo tento postoj. Vládl nad ostatními členy sboru a vylučoval ty, které pokládal za hrozbu své autoritě.⁶⁹

Mnozí jednotlivci, náboženští vůdci a organizace následovali tento vzor a trvali na tom, aby lidé jako jeden muž přijali jejich stanoviska nebo dogmata, a hrozili jim – pokud to neudělají – obviněním z duchovní neposlušnosti, ze svévolné a sobecké nezávislosti, nevěry k Bohu a Kristu a tím, že je třeba, aby jako takoví byli „vyhozeni z Boží domácnosti“. Dějiny náboženství jsou plné takových příkladů. Když někdo dnes takto jedná, v důsledku to znamená, že je s nimi v jedné společnosti, že „jí a pije s opilci“, s těmi, kteří jako náboženští „opilci“ v dobách dávného Izraele jsou omámeni svojí vlastní důležitostí.

Naproti tomu mnozí jiní, ačkoli zrádně obvinění a vyhnáni, ačkoli rozprášeni a snad omezeni ve společenství na pár druhů, „zachovali své místo“ tím, že nikdy neztratili ze zřetele svůj osobní vztah a odpovědnost vůči svému Pánu.⁷⁰ V oblasti jejich vlivu, kterou jim Bůh přidělil, ať je jakkoli malá, nenahlízejí na své „správcovství“ jako na základnu moci nebo na prostředek k zastrašení ostatních, ale jako na příležitost a povinnost sloužit ostatním v duchu jejich soucitného Pána. A Pán slibuje, že ve svém vlastním čase a na osobním základě, učiní zřejmým, kdo pochopil jeho podobenství a uplatnil ho, a kdo ne.

⁶⁹ 3. Jana 9–11.

⁷⁰ Srovnej *Kazatele* 8:2–4

